

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ การสื่อสารของกลุ่มชาวกอที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง ในการปรับตัวและการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและกระบวนการในการแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสาร รวมทั้งการสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ ของกลุ่มชาวกอที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของกลุ่มชาวกอ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวกอครอบครัวนี้ พบว่ามีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาวกอกับบุคคลแวดล้อม ดังนี้

1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่
3. การหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม
4. การสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา
5. การไม่พยายามปรับตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ลักษณะของปัญหาที่พบมีดังนี้

1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันนี้ ส่วนใหญ่พบในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัญหานี้สืบเนื่องมาจากครอบครัวชาวไทยไม่สามารถอธิบายในสิ่งที่ตนเองคิดหรือต้องการที่จะสื่อสารออกมาเป็นภาษาไทยกลางให้คู่สื่อสารสามารถเข้าใจได้ชัดเจนว่าที่ตนเองพูดออกมานั้นต้องการที่จะสื่ออะไร เพราะพวกเขามีความคุ้นเคยกับภาษาและวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าชาวไทยกับวัฒนธรรมแบบไทยได้ ดังนั้นเมื่อสื่อสารออกมาจึงยังคงคิดการใช้ภาษาในแบบของตนเองอยู่ซึ่งทำให้คู่สื่อสารเข้าใจได้ไม่ชัดเจน ส่วนผู้ที่เป็นคู่สนทนาที่ใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารก็ทำให้ครอบครัวชาวไทยเข้าใจได้ลำบากด้วยเช่นกัน โดยที่แต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกันไป ดังนี้

คมกฤษ คมกฤษเป็นชาวชาวไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมแบบชาโกลมาโดยตลอด ดังนั้นปัญหาในเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ในภาษาที่ใช้สื่อสารกันนี้จึงมีลักษณะที่เด่นชัดกว่าสมาชิกชาวไทยคนอื่น โดยมีปัญหาที่พบ ดังนี้

1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์
3. ไม่สามารถเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

ขวัญกมล (ปู) เป็นเด็กชาโกลรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงแล้ว มีการใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุเมื่อครั้งอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านศรีธาร โดทำให้ปูรู้จักกับภาษาและวัฒนธรรมในแบบเมืองจากสื่อต่างๆมาบ้าง นอกจากนั้นการที่ปูย้ายออกมาในขณะที่อายุยังน้อยทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างไปจากคมกฤษ รวมทั้งมีการเรียนรู้และปรับตัวได้ดีกว่า โดยปัญหาที่พบนั้น เป็นปัญหาการไม่เข้าใจกันในขณะที่สื่อสาร และโดยปัญหาที่เกิดขึ้นแยกออกเป็น 3 ลักษณะเช่นเดียวกับกับคมกฤษ คือ

1. ไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นภาษาหนึ่งได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
2. การไม่รู้ความหมายของคำและสัญลักษณ์
3. ไม่สามารถเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ปูเป็นเด็กชาโกลรุ่นหลังที่วัฒนธรรมเมืองเข้าถึงแล้ว ดังนั้นระดับความเข้มข้นของปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีระดับความเข้มข้นน้อยกว่าที่เกิดขึ้นกับคมกฤษ

เพ็ญญา (ปลา) เป็นเด็กชาวกอที่ใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านชาวกอเพียงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากอาจารย์ไพบูลย์พามาฝากไว้ที่บ้านน้องชายที่จังหวัดพัทลุงตั้งแต่ยังเด็กทำให้ปลาใช้ชีวิตตามแบบวัฒนธรรมไทยได้ รวมทั้งคุ้นเคยกับผู้คนเพราะใช้ชีวิตอยู่ในตลาดช่วยขายของ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีไม่มาก การฟังคำสั่งต่างๆที่สั่งไปปลาจะสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้เป็นอย่างดี

สมสุวรรณ (แมน) เป็นเด็กชาวกอลูกครึ่งคนไทย แมนประสบกับปัญหาการสื่อสารเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้อยู่บ้างในช่วงแรกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ๆ โดยลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นกับแมนจะเป็นปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกันกับปู คือพบปัญหาในเรื่องการสั่งงานหรือเมื่อมีการสื่อสารที่มีลักษณะซับซ้อนหรือต้องทำเป็นขั้นตอน แมนจะไม่สามารถเข้าใจได้ แต่โดยทั่วไปแล้วสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้เข้าใจเป็นอย่างดี อาจจะเนื่องมาจากลักษณะภายนอกเป็นเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไปดังนั้นความมั่นใจในขณะที่ทำการสื่อสารจึงมีมาก

2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากถิ่นที่อยู่เดิม

จากการที่ครอบครัวชาวกอต้องย้ายมาอาศัยอยู่ในพื้นที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากที่เคยอยู่ ทำให้พวกเขาไม่สามารถเข้าใจในวัฒนธรรมใหม่และยังคงคุ้นเคยกับการใช้วัฒนธรรมแบบเดิมที่ตนเองเคยใช้มาก่อน ส่งผลให้เกิดปัญหาในขณะที่สื่อสารออกมาทั้งทางวจนภาษาและอวจนภาษา ดังนี้

- การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม

การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม เป็นปัญหาการไม่เข้าใจในวิธีการสื่อสารตามมารยาททางสังคมในรูปแบบวัฒนธรรมใหม่ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษา ซึ่งเป็นปัญหาเนื่องมาจากวัฒนธรรมเดิมของพวกเขาไม่มีการแสดงออกทางมารยาททางสังคมเช่นในวัฒนธรรมใหม่ ถึงแม้จะเคยได้เห็นหรือเคยเรียนรู้มาบ้างจากหมู่บ้านชาวกอ แต่ด้วยความไม่เคยชินและไม่ได้ปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัยทำให้ไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายก

ความเข้าใจในเรื่องการแสดงมารยาททางสังคมนี้ พบว่า ปลาซึ่งเป็นเด็กและเคยได้เรียนรู้รูปแบบวัฒนธรรมเหล่านี้มาบ้างทำให้ปลาสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามความเหมาะสม โดยสามารถรู้ได้ว่าเมื่อไหร่ที่ควรปฏิบัติ แต่ลักษณะของการปฏิบัติอาจไม่สวยงามตามแบบแผนที่ถูกต้อง ซึ่งแตกต่างไปจาก คมกฤษ ปู และแมน ที่ถึงแม้จะได้เคยรับรู้ในรูปแบบ

เหล่านี้มาบ้างแต่เนื่องจากความไม่เคยชิน อันเนื่องมาจากไม่ได้ปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัยเมื่อครั้งที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านซาไก ดังนั้น จึงขาดความเข้าใจในเรื่องการสื่อสารในการแสดงมารยาททางสังคม

- การขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย

การขาดความรู้ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย เป็นปัญหาในเรื่องการไม่รู้จักประเพณีและวันสำคัญต่างๆของไทยทั้ง วันเด็ก วันพ่อ วันแม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง หรือประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น การเวียนเทียน การทำบุญตักบาตร เป็นต้น หรือในเรื่องประเพณีการแต่งกายแบบอย่างไทยที่พวกเขายังขาดความรู้ความเข้าใจ

ซึ่งปัญหาที่พบนี้ เกิดขึ้นเนื่องจาก ในวัฒนธรรมเดิมของพวกเขาไม่มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ประเพณีของชนเผ่าซาไกจะเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับช่วงของชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งจะจัดเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงชีวิต ได้แก่ การแต่งงาน การทำศพ ดังนั้น พวกเขาจึงไม่คุ้นเคยกับประเพณีต่างๆของไทย

3. การหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม

ปัญหาการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่พวกเขาารู้สึกว่าตนเองแตกต่างทางด้านลักษณะร่างกายทำให้รู้สึกเป็นปมด้อยจนไม่กล้าสื่อสารกับผู้คนทั่วไป นอกจากนั้นการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปก็มีส่วนทำให้พวกเขาพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการพบปะกับบุคคลแปลกหน้า เนื่องจากไม่ต้องการที่จะสนทนาด้วยเพราะคิดว่าผู้สนทนาจะไม่เข้าใจและดูถูกความเป็นซาไกของตนเอง ซึ่งระดับของปัญหาแตกต่างกันไปดังนี้

คมกฤษ ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารไม่เป็นปัญหากับคมกฤษมากนัก เนื่องจากคมกฤษมีโอกาสได้ติดตามอาจารย์ไพบุลย์ไปสอนหนังสือและพบปะพูดคุยกับนักศึกษาอยู่เสมอ ดังนั้นคมกฤษจึงคุ้นเคยกับผู้คน และจะรู้สึกภูมิใจที่นักศึกษาของอาจารย์ไพบุลย์ให้ความเคารพ ทำให้เมื่อคมกฤษอยู่กับอาจารย์ไพบุลย์จะไม่พบการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับผู้อื่น แต่หากต้องพบปะกับบุคคลอื่นที่ตนเองคิดว่าไม่น่าไว้วางใจก็จะพยายามไม่หลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วย

ขวัญกมล (ปู) มีปัญหาการหลีกเลี่ยงที่จะไม่เผชิญหน้ากับผู้คนมากกว่าคนอื่น เนื่องจากรู้สึกว่าคุณเป็นปมด้อยที่มีร่างกายภายนอกแตกต่างไปจากผู้อื่น และเพราะไม่ได้ใช้ชีวิตคุ้นเคยกับผู้คนเหมือนกับคนกลุ่ม ปลาและแมน ทำให้ในช่วงแรกปลามีปัญหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงที่จะไม่สื่อสารกับบุคคลอื่นมาก

เพ็ญนภา (ปลา) ไม่พบปัญหาการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับคนแปลกหน้า เนื่องจากปลาเคยใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่แวดล้อมไปด้วยผู้คนตั้งแต่ยังเด็กทำให้มีความคุ้นเคย ประกอบกับยังเป็นเด็กทำให้ไม่รู้สึกถึงความเป็นปมด้อยที่แตกต่างของตนเอง

สมสุวรรณ (แมน) เนื่องจากแมนมีแม่ที่เป็นคนไทยและเคยใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้คนมาก่อน รวมทั้งลักษณะภายนอกของแมนไม่สามารถรู้ได้เลยว่าเป็นชนเผ่าชาวกู ดังนั้นปัญหานี้จึงไม่เกิดกับแมนแต่อย่างใด

4. การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา

การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยที่การแสดงออกต่างๆ ทั้งทางด้านวจนภาษาและอวจนภาษายังคงแสดงถึงการยึดติดกับสิ่งที่ตนเองเคยปฏิบัติและถูกอบรมสั่งสอนมา ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเมื่อต้องย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครนายก โดยความเชื่อดั้งเดิมที่ยึดติดมานั้นส่วนใหญ่เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในรูปแบบดั้งเดิมที่เคยอาศัยแบบสังคมชนเผ่า ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งสมมาจนคิดเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว แม้เมื่อย้ายออกมาแล้วแต่ก็ยังคงพฤติกรรมดั้งเดิมต่างๆ นั้นไว้ ซึ่งบางสิ่งเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

ลักษณะความเคยชินที่เกิดขึ้นเมื่อพวกครอบครัวชาวกูต้องย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายกนั้นจากการวิจัย พบลักษณะต่างๆ ดังนี้

- ลักษณะการกินอยู่
- ลักษณะนิสัยการเอาตัวรอด
- ความเคยชินในเรื่องสุขอนามัยนั้น
- การทำการเกษตร
- พฤติกรรมการเล่น

ลักษณะความเคยชินดังกล่าวข้างต้น สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทรครอบครัวนี้ เนื่องจากเมื่อย้ายมาอยู่ในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมในแบบใหม่แล้วนั้น พวกเขาจะไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามแบบแผนเดิมที่เคยปฏิบัติมาก่อนได้ ดังนั้นพวกเขาจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับแบบแผนของวัฒนธรรมใหม่เพื่อให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่

จากปัญหาการยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา ที่ทำให้ในบางครั้งพวกเขายังเคยชินกับพฤติกรรมในแบบเดิม และในพฤติกรรมบางอย่างพวกเขาไม่พยายามที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่เมื่อต้องย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความแตกต่างไปจากถิ่นที่อยู่เดิม ที่พวกเขาไม่คุ้นเคยทั้งสภาพแวดล้อมใหม่ เทคโนโลยีใหม่ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆที่แตกต่างออกไปจากที่พวกเขาเคยใช้ ทำให้พวกเขาประสบปัญหาจากการต้องเปลี่ยนมาใช้สิ่งของต่างๆพวกนั้น ซึ่งในบางเรื่องเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่เข้าใจและไม่พยายามปรับแก้ไข จึงทำให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามมา

จากการวิจัยพบว่า แม้จะมีการสอน/ให้ความรู้แก่คนกฤษ แต่เนื่องจากความไม่คุ้นเคยและไม่เคยปฏิบัติมาเป็นเวลายาวนานทำให้การยอมรับสิ่งใหม่ที่สอนเกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งแตกต่างไปจากปู ปลาและแมนที่ยอมรับสิ่งใหม่ได้ง่ายกว่า และใช้เวลาที่รวดเร็วกว่า ในขณะที่สอนหรือให้ความรู้แก่คนกฤษ คนกฤษจะตอบรับเหมือนกับรับรู้ในสิ่งที่ได้บอกหรือได้สอนไป แต่เมื่อต้องปฏิบัติจริงๆ ก็ยังคงจะทำตามวิธีคิดหรือวิธีที่เคยปฏิบัติในแบบของเขาอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยคนกฤษจะไม่สามารถเข้าใจได้ว่าทำไมเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และรู้สึกว่าการรู้สึกรู้สึกที่จะต้องทำตามอย่างผู้อื่นบอก

แต่อย่างไรก็ตามปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่นี้ ในปัจจุบันลดน้อยลงไปโดยเฉพาะกับปู ปลาและแมน ที่เรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่อให้เข้ากับผู้อื่น ส่วนคนกฤษยังพบว่าในบางเรื่องที่เป็นสิ่งที่เขาเคยชินมาเป็นเวลานานเขาก็จะไม่พยายามปรับตัวเนื่องจากไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น แต่ในเรื่องเทคโนโลยีใหม่นั้นคนกฤษสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งการขับรถยนต์ การใช้โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

6. ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากครอบครัวชาวไทยเองและจากผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงแรกที่ครอบครัวชาวไทยย้ายเข้ามาอาศัยที่จังหวัดนครนายก ซึ่งเกิดจากการมีรูปร่างภายนอกที่แตกต่างออกไป ทำให้ถูกมองอย่างมีอคติว่าเป็นผู้ด้อยวัฒนธรรม หรือป่าเถื่อน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นกับปู่มากกว่าสมาชิกคนอื่น เนื่องจากปูต้องต้องเข้าเรียนในโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องพบปะผู้คนอยู่ตลอดเวลา และการมีรูปร่างภายนอกที่แตกต่างออกไปทำให้ในช่วงแรกจึงยังไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนคนอื่น

นอกจากการมีอคติและการมองแบบเหมารวมจะเกิดขึ้นกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารแล้ว ในขณะที่ตัวของตัวเองก็เป็นบุคคลผู้ที่มีอคติและมีการมองในแบบเหมารวมด้วยเช่นเดียวกัน โดยจากการวิจัยพบว่า สมาชิกในครอบครัวชาวไทยโดยเฉพาะคมกฤษและปู จะรู้สึกกับบุคคลต่างวัฒนธรรมในบางเรื่องเป็นไปในทางลบ กล่าวคือ คมกฤษ และปู มองว่าบุคคลอื่นมองตนเองว่าเป็นชนเผ่าที่ล้าหลัง ไร้การศึกษา และด้อยพัฒนา ดังนั้นเมื่อพวกเขาทำการสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เป็นคนแปลกหน้าจึงทำให้พวกเขามีการหลีกเลี่ยงการสื่อสารเกิดขึ้น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายกที่เป็นสังคมแบบชุมชนเมืองและมีความแตกต่างไปจากหมู่บ้านชาวไทยที่พวกเขาเคยอาศัยมาก่อนนั้นก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารขึ้น 6 ปัญหาด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ปัญหาการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมแบบชุมชนเมือง ปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม ปัญหาการยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ และปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ตารางสรุปปัญหาทางการสื่อสารของครอบครัวชาวไถ

ปัญหา	บุคคลผู้เกิดปัญหา							
	ครอบครัวชาวไถ				บุคคลคู่สื่อสาร			
	คภภช	ปู่	ปลา	แมน	ผู้ อุปการะ	สมาชิก ใน ครอบครัว ผู้อุปการะ	อาจารย์	เพื่อน นักเรียน
1. การไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ภาษาที่ใช้ สื่อสารกัน	***	**	*	**	*	**	***	***
2. การขาดความรู้ เรื่องวิธีการสื่อสาร ในวัฒนธรรมใหม่ - การขาดความรู้ เรื่องวิธีการสื่อสาร ในการแสดง มารยาททางสังคม - การขาดความรู้ ความเข้าใจใน ประเพณีและ วัฒนธรรมแบบ ไทย	***	**	-	**	-	-	-	-
3. การหลีกเลี่ยงการ สื่อสารกับบุคคล ต่างวัฒนธรรม	**	***	-	-	-	-	-	-

ระดับปัญหา

*** ระดับปัญหามาก / ** ระดับปัญหาปานกลาง / * ระดับปัญหาน้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัญหา	บุคคลผู้เกิดปัญหา							
	ครอบครัวชาวไทย				บุคคลคู่สื่อสาร			
	คกกฤษ	ปู	ปลา	แมน	ผู้ อุปการะ	สมาชิก ใน ครอบครัว ผู้อุปการะ	อาจารย์	เพื่อน นักเรียน
4. การสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา - ลักษณะการกินอยู่ - การเอาตัวรอด - สุขอนามัย - การทำการเกษตร - พฤติกรรมการเล่น	**	**	**	**	-	-	-	-
5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่	***	*	*	*	-	-	-	-
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม	*	***	-	-	-	-	-	***

ระดับปัญหา

*** ระดับปัญหามาก / ** ระดับปัญหาปานกลาง / * ระดับปัญหาน้อย

จากตารางจะพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยความแตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจากลักษณะภูมิหลังในด้านภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป โดยที่คกกฤษเป็นผู้ที่มีปัญหาในเรื่องการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสาร การขาดความรู้ในเรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ การสื่อสารที่ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคย

ปฏิบัติมา และปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในวัฒนธรรมใหม่ ในระดับมากที่สุดเมื่อเทียบกับสมาชิกคนอื่น

ในขณะที่ปู จะมีปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมและปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมในระดับที่มากกว่าสมาชิกคนอื่น ส่วนปลาและแมน เป็นผู้ที่ประสบปัญหาไม่มากเท่ากับคมกฤษและปู ดังที่แสดงตามตารางข้างต้น

นอกจากนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เป็นปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากทั้งครอบครัวชาวไทยเองและจากบุคคลแวดล้อมที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม โดยปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาของตัวชาวไทยที่เกิดขึ้น เนื่องจากการที่พวกเขาเป็นบุคคลต่างวัฒนธรรมที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมหลัก รวมทั้งวัฒนธรรมย่อยของพวกเขานั้นมีความแตกต่างอย่างมากจากวัฒนธรรมหลักที่พวกเขาต้องย้ายมาอยู่อาศัย โดยปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันและปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันทั้งสองฝ่าย ส่วนปัญหาด้านอื่นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวของชาวไทยเอง ที่มีวัฒนธรรมของตนเองเป็นวัฒนธรรมย่อยดังนั้นเมื่อต้องมาอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมที่แตกต่างนี้จึงเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทางการสื่อสารให้เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละปัญหามีระดับความมากน้อยของปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันนี้เป็นความแตกต่างที่เป็นไปตามภูมิหลังส่วนตัวของแต่ละคน จึงสรุปได้ว่าภูมิหลังที่แตกต่างกันส่งผลต่อปัญหาทางการสื่อสารแตกต่างกันตามไปด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารต่างวัฒนธรรมควรมีการคำนึงถึงภูมิหลังทั้งทางภาษา วัฒนธรรมและลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของชนกลุ่มน้อยที่เป็นบุคคลต่างวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถนำวิธีการในการแก้ไขปัญหามาใช้ให้มีความเหมาะสมในแต่ละคนตามปัญหาที่มีระดับความมากน้อยแตกต่างกันไป

ส่วนที่ 2 กระบวนการในการแก้ไขปัญหาคือการสื่อสารที่เกิดขึ้น

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาคือการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารนั้น คือการที่ตัวชาวไทและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารพยายามที่จะทำให้ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นลดน้อยลง หรือแก้ไขมิให้เกิดขึ้นอีก ซึ่งกระบวนการในการแก้ไขปัญหานี้พบว่า มีการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาคือโดยครอบครัวชาวไทเอง และโดยผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร ซึ่งวิธีการในการแก้ไขปัญหามีดังนี้

1. การพยายามทำความเข้าใจภาษาทั้งวันภาษาและอวันภาษา

การพยายามทำความเข้าใจภาษาทั้งวันภาษาและอวันภาษานั้น ทั้งตัวชาวไทเองและคู่สื่อสารมีการพยายามทำความเข้าใจในขณะที่ทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน โดยที่ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจในสิ่งที่คู่สื่อสารแสดงออกทั้งเรื่องของภาษา ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆที่ต่างไปจากที่ตนเองเคยรับรู้และเข้าใจ ซึ่งแยกเป็นการพยายามทำความเข้าใจของครอบครัวชาวไทและบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม ดังนี้

- **ครอบครัวชาวไท** การพยายามทำความเข้าใจในวันภาษาและอวันภาษาของครอบครัวชาวไท จากการวิจัยพบว่า ในขณะที่ทำการสื่อสารระหว่างกัน ครอบครัวชาวไทมีการพยายามทำความเข้าใจภาษาทั้งทางวันภาษาและอวันภาษาตลอดเวลาในขณะที่ทำการสื่อสาร ซึ่งเป็นการพยายามเรียนรู้ทั้งทางภาษา ประเพณี วัฒนธรรมของสังคมใหม่ที่พวกเขาอยู่อาศัย

- **คู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม** นอกจากการพยายามทำความเข้าใจในภาษาทั้งวันภาษาและอวันภาษาที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทแล้ว บุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมก็ได้มีการพยายามทำความเข้าใจภาษาทั้งวันภาษาและอวันภาษาคือด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า คู่สื่อสารได้พยายามที่จะเข้าใจในภาษารวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่พวกเขาแสดงออก

ซึ่งการพยายามทำความเข้าใจนี้ช่วยให้คู่สื่อสารทั้งตัวชาวไทเองและบุคคลที่เป็นคู่สนทนาสามารถสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาคือการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ที่ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคือที่เกิดขึ้น และอุปสรรคในเรื่องการขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ที่ครอบครัวชาวไทเป็นผู้พยายามแก้ไขด้วยการพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเอง

2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา

การให้ความรู้และให้การศึกษาเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการแก้ไข ปัญหาทางการสื่อสาร โดยจากการวิจัย พบว่า ทั้งครอบครัวชาวไทยและบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารมีการ พยายามแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆทั้งทางด้านภาษา มารยาททางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม การดำเนินชีวิต ซึ่งในการให้ความรู้หรือให้ศึกษานั้น เกิดขึ้นในการ ระบบการเรียนการสอนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ซึ่งในการให้ความรู้และให้ศึกษานั้น พบว่ามีกระบวนการในการให้ความรู้ และการศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทยและบุคคลคู่สื่อสาร ในรูปแบบ ดังนี้

2.1 การให้ความรู้/การศึกษาของผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร

ในระบบโรงเรียน

การให้ความรู้/การศึกษา ภายในระบบโรงเรียนนั้นเป็นการให้ความรู้ที่เกิดขึ้นกับ ปู่ ปลา และแม่คนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งในการให้ความรู้นั้นเป็นการให้ความรู้ ทั้งในเรื่องภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งการดำเนินชีวิต ที่จะสามารถช่วยในการ ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ ดังนี้

- การให้ความรู้ในเรื่องภาษา
- การให้ความรู้ในเรื่องมารยาททางสังคม
- การให้ความรู้ในเรื่องประเพณีวัฒนธรรม

นอกระบบโรงเรียน

นอกจากการเรียนการสอนที่ได้รับจากการศึกษาภายในระบบโรงเรียนที่เกิดขึ้นกับ ปู่ ปลาและแม่คนที่เข้ารับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนแล้ว จากการวิจัยยังพบ กระบวนการเรียน การสอนที่เกิดขึ้นภายนอกโรงเรียน ซึ่งความรู้ที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้ อุปการะที่ได้ให้ความรู้ให้เกิดขึ้นกับคนกตข ปู่ ปลาและแม่ นอกจากนั้นปู่ ปลาและแม่ยังได้รับ ความรู้เพิ่มเติมอาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักเรียน ทั้งในเรื่องภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งการดำเนินชีวิต ดังนี้

- การให้ความรู้ในเรื่องภาษา
- การให้ความรู้ในเรื่องการดำรงชีวิตในวัฒนธรรมใหม่

- การให้ความรู้ในเรื่องประเพณีและมารยาททางสังคม

2.2 การให้ความรู้/การศึกษาของครอบครัวชาวไทย

นอกจากผู้ที่เป็นคู่สื่อสารจะเป็นผู้ให้ความรู้/ให้การศึกษาแล้ว ครอบครัวไทยเองก็มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารในเรื่องต่างๆด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การสอนหรือการให้ความรู้นั้นจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่พวกเขาารู้สึกไว้วางใจและสนิทสนมกันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง

ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารโดยที่บุคคลผู้ที่เป็นคู่สนทนาใช้การให้ความรู้หรือให้การศึกษา เป็นการทำให้ครอบครัวชาวไทยเข้าใจในวิถีชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากที่ที่เขาเคยรู้จัก ซึ่งการที่พวกเขาเข้าใจในวิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมนี้ทำให้พวกเขาสามารถสื่อสารกับบุคคลที่แตกต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวของชาวไทยเองก็เช่นเดียวกัน การที่พวกเขามีการสอนให้ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารรู้จักการใช้ชีวิต ภาษา ประเพณีในแบบวัฒนธรรมชาวไทย ก็จะสามารถทำให้ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารมีความเข้าใจและสามารถคาดเดาพฤติกรรมต่างๆหรือเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาปฏิบัติแตกต่างออกไปมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อการสื่อสารตามมาดังเช่นในปัจจุบัน

2.3 การให้ความรู้/ศึกษาระหว่างสมาชิกในครอบครัวชาวไทยด้วยกัน

นอกจากการให้ความรู้/การศึกษาของครอบครัวชาวไทยกับบุคคลแวดล้อมที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมแล้ว จากการวิจัยยังพบว่า ครอบครัวชาวไทยเองได้มีการให้ความรู้แก่กันและกันด้วยเช่นกัน โดยพบว่าเป็นการสอนที่เกิดขึ้นระหว่างคนกลุ่มกับ ปู และปลา ด้วยเช่นกัน เช่น ในเรื่องการออม

โดยที่การให้ความรู้ของคนกลุ่มในเรื่องการออมกับบุตรสาวทั้งสองคน เกิดขึ้นได้ด้วยการสอนจากผู้อุปการะ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าคนกลุ่มเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนของผู้อุปการะ และนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาสอนต่อแก่บุตรสาวทั้งสองคนต่อไป ซึ่งถือได้ว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสอนของผู้อุปการะที่มีต่อคนกลุ่มที่เป็นการสอนนอกระบบโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จ จนทำให้คนกลุ่มมีความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้มาสอนแก่บุคคลอื่นต่อไป

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารด้วยการให้ความรู้/ให้การศึกษา เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาในเรื่อง การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน การขาด

ความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ และปัญหาการสื่อสารที่ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ โดยพบว่ากระบวนการในการแก้ไขปัญหาด้วยการให้ความรู้หรือให้การศึกษานี้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นได้

3. การใช้สื่อ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ

จากการวิจัยพบว่ากระบวนการในการปรับตัวเมื่อย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายกของครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้ พบว่าอิทธิพลของสื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มชาวกะเหรี่ยงโครอบครวให้เข้ากับสังคมใหม่ๆได้ ผู้ที่เป็นคู่สื่อสารทั้งผู้อุปการะและครอบครัว รวมทั้งอาจารย์ที่โรงเรียนมีการใช้สื่อประเภทต่างๆเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นตัวของชาวกะเหรี่ยงโครอบครวเองก็มีการใช้สื่อในการปรับตนเองให้เข้ากับสังคมใหม่ด้วยเช่นกัน ได้แก่

- *การใช้สื่อบุคคล* สื่อบุคคลมีความสำคัญต่อการปรับตัวของพวกเขาเป็นอย่างมาก การเรียนรู้การอยู่ร่วมกับสังคมใหม่หรือความรู้ในด้านต่างๆ พวกเขาได้รับอิทธิพลมาจากสื่อบุคคลทั้งจาก อาจารย์ไพบูลย์ คุณสุคตสวาทดี อาจารย์และเพื่อนที่โรงเรียน

โดยสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้มากที่สุด คือ อาจารย์ไพบูลย์ ดวงจันทร์ ซึ่งอาจารย์ไพบูลย์มีความสำคัญต่อทั้ง คมกฤษ ฟู ปลาและแมนเป็นอย่างมาก และอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ไพบูลย์มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางความคิดแก่ครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้ การเรียนรู้ในเรื่องต่างๆหลายเรื่องทั้ง การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต การพบปะผู้คน ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ไพบูลย์เป็นหลัก และนอกจากอาจารย์ไพบูลย์แล้ว อาจารย์สุคตสวาทดี ก็มีบทบาทในการโน้มน้าวใจและชักจูงใจแก่ครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้ด้วยเช่นกัน และยังพบว่า มีอาจารย์ที่โรงเรียนและเพื่อนนักเรียนที่เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการชักจูงใจและโน้มน้าวใจพวกเขาอีกด้วย

- *การใช้สื่อมวลชน* นอกจากสื่อบุคคลจะมีบทบาทสำคัญในการปรับตัวของครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้แล้ว สื่อมวลชนก็มีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยการรับสื่อมวลชนของครอบครัวชาวกะเหรี่ยงโครอบครวนี้ ทำให้พวกเขาได้รับความทันสมัยจากสื่อเหล่านั้นมาด้วย เช่น ลักษณะการแต่งกาย หรือพฤติกรรมการเล่นแบบหรือการรับเอาความทันสมัยต่างๆ ส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากการรับสื่อมวลชนมาปรับเปลี่ยนทัศนคติ และรสนิยมในเรื่องต่างๆ

- การใช้สื่อเฉพาะกิจ จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวยุคใหม่มีการใช้สื่อเฉพาะกิจในการช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารด้วยเช่นกัน โดยอาจารย์ที่โรงเรียนมีการใช้หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความเป็นมาของชนเผ่าชาวกูยเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าชาวกูยกลุ่มนี้ ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอ่านหนังสือนี้ ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าชาวกูย ส่งผลให้สามารถทำนายในเรื่องความเชื่อ ความรู้ และพฤติกรรมของกลุ่มชาวกูยที่เป็นคู่สื่อสารได้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารตามมา

กล่าวโดยสรุป ในกระบวนการในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารนั้น พบว่าครอบครัวยุคใหม่มีการใช้สื่อประเภทต่างๆเข้ามาช่วยในการปรับตัว ทั้งการปรับตัวทางด้านภาษา วิถีชีวิต ค่านิยม รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ดังนั้นความทันสมัยต่างๆรวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมแบบใหม่ จึงเกิดขึ้นจากการใช้สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆนี้จะช่วยให้สามารถมีความเข้าใจและนำความรู้และความเข้าใจต่างๆเหล่านี้นำมาช่วยให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมีอคติ

การสื่อสารที่ไม่ประสบผลสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่คู่สื่อสารมีการมองแบบเหมารวมและการมีอคติ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวยุคใหม่ก็เช่นเดียวกัน พวกเขาเคยประสบกับปัญหาถูกบุคคลอื่นตีค่าและมองพวกเขาไปในทางลบ จนส่งผลให้เกิดการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากกลัวว่าจะถูกดูถูก หรือไม่ได้รับการยอมรับ แต่ในปัจจุบันปัญหานี้ลดน้อยลงไปเมื่อบุคคลแวดล้อมที่เป็นผู้ใกล้ชิดได้มีการพยายามที่จะลดการมองอย่างเหมารวมและการมองอย่างมีอคติขึ้น ทั้งทางโรงเรียนที่ได้มีการพยายามที่ลดปัญหาดังกล่าวนี้ โดยพยายามทำความเข้าใจกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้เพื่อนนักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของปู่ และปลารวมทั้งเข้มงวดให้เกิดการยอมรับพวกเขา

ส่วนผู้อุปการะ คือ อาจารย์ไพบูลย์และคุณสุคนธ์สวาทค์นั้นเนื่องจากเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอาจารย์ไพบูลย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนเผ่าชาวกูยเป็นอย่างดี และเคยใช้ชีวิตร่วมกับชาวกูยในหมู่บ้านชาวกูย ทำให้มีความเข้าใจในความแตกต่างและไม่มีทัศนคติในทางลบต่อกลุ่มชนเผ่าชาวกูย ส่วนสมาชิกในครอบครัวของผู้อุปการะก็เช่นเดียวกัน

ไม่มีการมองอย่างเหมารวมหรือการมองอย่างมีอคติแต่อย่างไร ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากคน กฤษ ฟู ปลา และแมน และกล้าที่จะสื่อสารด้วย

ซึ่งจากการแก้ปัญหาด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงในการมองแบบเหมารวมหรือการมองอย่างมีอคตินั้นส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสื่อสาร โดยที่ผู้ที่มีทัศนคติที่คัดค้านหรือหวาดกลัว ในขณะสื่อสารระหว่างกันก็จะไม่เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารเกิดขึ้น รวมทั้งช่วยให้เกิดการ พยายามที่จะทำความเข้าใจในขณะที่ทำการสื่อสารกัน ประสิทธิภาพทางการสื่อสารจึงเกิดขึ้น ตามมา

5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy)

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นการทำความเข้าใจความหมายว่าทำไมบุคคลอื่นจึง กระทำเช่นนั้นต่อตนเอง ซึ่งเริ่มจากการเอาตัวตนเองเข้าไปใส่ในตัวคนอื่น และมองตัวเองจาก สายตาของคนอื่น ซึ่งก็คือการเอาตัวเองเข้าไปวินิจฉัยความรู้สึกภายในคนอื่นนั่นเอง ซึ่งการเอาใจ เราเข้าไปใส่ในใจคนอื่นนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อเวลาที่ทำการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ๆ การทำการ สื่อสารกับคนที่ไม่คุ้นเคย หรือสื่อสารกับคนซึ่งมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมแตกต่างไปจากตนเอง หรือกับคนต่างสังคม ซึ่งจำเป็นต้องสวมบทบาทของคนอื่นใหม่ และค้นหาตัวเองใหม่ว่าจะ ปฏิบัติอย่างไร

จากผลการวิจัยพบว่า บุคคลแวดล้อมโดยเฉพาะผู้อุปการะ ครอบครัวผู้อุปการะ และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีการ empathy ในขณะที่ทำการสื่อสาร โดยบุคคลดังกล่าวข้างต้นใน ขณะที่พวกเขาทำการสื่อสารกันกับชาวไทจะมีการพิจารณาก่อนเสมอว่าหากตนเองเป็นชาวไทจะรู้สึก เช่นไร จะรู้สึกชอบหรือไม่ชอบอย่างไร โดยเฉพาะอาจารย์ที่สอนที่โรงเรียนจะระวังในเรื่อง ความรู้สึกของเด็กชาวไทมากเป็นพิเศษ เนื่องจากทราบว่าเด็กมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างออกไป ซึ่ง การที่คู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทมีการเอาใจเขามาใส่ใจในใจเรายู่ตลอดเวลา ทำให้ช่วยลด ความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นปมด้อยในขณะที่ทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อประสิทธิภาพ การสื่อสารตามมา

6. การสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

นอกจากกระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังพบว่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้มีการใช้การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ โดยการสื่อสารในการสร้างความสัมพันธ์นี้เป็นการพยายามที่เกิดขึ้นจากครอบครัวชาวไทและคู่สื่อสารของพวกเขา ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบ ดังนี้

6.1 สมาชิกในครอบครัวชาวไทกับคู่สื่อสาร

จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวไทมีความพยายามในการที่จะสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับคู่สื่อสารทั้งอาจารย์ที่โรงเรียน เพื่อนนักเรียน โดยบุคคลผู้สร้างความสัมพันธ์คือ คม กฤษ ฟู และ ปลา โดยมีวิธีการ ดังนี้

- การสร้างความสัมพันธ์ของคมกฤษ ต่ออาจารย์และเพื่อนนักเรียนของฟู ปลา ซึ่งเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างฟู ปลา กับทางโรงเรียนที่ฟู ปลา เรียนหนังสืออยู่

- การสร้างความสัมพันธ์ของฟูและปลา การสร้างความสัมพันธ์ของฟู ปลา เป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียนด้วยการนำของฝากจากผู้อุปการะมามอบให้แก่เพื่อนนักเรียน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนในเรื่องต่างๆ

จะเห็นได้ว่าครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้มีการพยายามในการที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างคู่สื่อสารของตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการแสดงน้ำใจด้วยการให้สิ่งของ การช่วยเหลือหรือแสดงน้ำใจต่อเพื่อนนักเรียน ซึ่งทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

6.2 ผู้อุปการะกับคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไท

จากการวิจัยพบว่าผู้อุปการะได้พยายามสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวชาวไทกับบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการให้สิ่งของ หรือใช้การสื่อสารเข้าช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

6.3 ระหว่างคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทยด้วยกันเอง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้เป็นคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทยเองนั้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่โรงเรียนนายกวีพัฒนารกับผู้ปกครองของเพื่อนนักเรียนของปูปลา ซึ่งการสร้างสัมพันธ์นี้เป็นการช่วยสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกมกฤษกับครอบครัว ของเพื่อนนักเรียนของปูและปลา โดยวิธีการที่อาจารย์ที่โรงเรียนใช้นั้น คือการพยายามพาคมกฤษไปแนะนำแก่ผู้ปกครองนักเรียนคนอื่น เพื่อสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้น

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาของครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้ใช้การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการสร้างสัมพันธ์นี้ช่วยให้พวกเขาปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายยิ่งขึ้น เนื่องจากช่วยลดการมองแบบมีอคติหรือแบบเหมารวมที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่มีต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้ จนในปัจจุบันพบว่าเพื่อนให้การยอมรับปูและปลาอย่างดี เห็นได้ชัดเจนจากการที่ปูจะมีลักษณะของความเป็นผู้นำสามารถนำเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆ ได้ ซึ่งถือว่าการได้รับการยอมรับและไม่อคติแต่อย่างใด

จากปัญหาทั้ง 6 ประการข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ตารางสรุปกระบวนการแก้ไขปัญหา

วิธีการในการแก้ไขปัญหา	วิธีการใช้		ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข	
	ชาวไทย	คู่สื่อสาร	ชาวไทย	คู่สื่อสาร
1. การพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม	- พยายามทำความเข้าใจภาษา - พยายามทำความเข้าใจ ประเพณี วัฒนธรรม	- พยายามทำความเข้าใจภาษา - พยายามทำความเข้าใจ ประเพณี วัฒนธรรม	- การไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้ เรื่อง วิธีการ สื่อสาร ใน วัฒนธรรมใหม่	- การไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

ตารางที่ 17 (ต่อ)

วิธีการในการแก้ไขปัญหา	วิธีการใช้		ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข	
	ชาวไทย	คู่สื่อสาร	ชาวไทย	คู่สื่อสาร
2. การให้ความรู้/ให้การศึกษ	- ให้ความรู้เรื่องภาษา - ให้ความรู้เรื่องประเพณีวัฒนธรรม	- ให้ความรู้ในเรื่องดังนี้ - ภาษา - ประเพณีวัฒนธรรม - มารยาททางสังคม - การดำรงชีวิต	- การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ - การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา - การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่	- การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
3. การใช้สื่อ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ	- สื่อบุคคล - สื่อมวลชน	- สื่อเฉพาะกิจ (หนังสือเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าชาวไทย)	- การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน - การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมใหม่ - การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา - การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่	- การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน

ตารางที่ 17 (ต่อ)

วิธีการในการแก้ไขปัญหา	วิธีการใช้		ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข	
	ซาไก	คู่สื่อสาร	ซาไก	คู่สื่อสาร
4. การหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมือคติ	ไม่พบการหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมือคติ	พยายามหลีกเลี่ยงการมองในค่านลบ (ค้อยต่ำ ค้อยพัฒนา ป่าเถื่อน)	- การมือคติและการมองแบบเหมารวม - การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม	ปัญหาการมือคติและการมองแบบเหมารวม
5. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)	ไม่พบการเอาใจเขามาใส่ใจเรา	ใช้การเอาใจเขามาใส่ใจเราในขณะที่ทำการสื่อสาร	- การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม - การมือคติและการมองแบบเหมารวม	
6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม	- ซาไก กับ อาจารย์ - ซาไก กับ เพื่อนนักเรียน	- ผู้อุปการะ กับ อาจารย์ - ผู้อุปการะ กับ เพื่อนนักเรียน - อาจารย์ กับ ผู้ปกครองนักเรียน * เพื่อช่วยครอบครัวซาไกในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น	- การมือคติและการมองแบบเหมารวม	- ปัญหาการมือคติและการมองแบบเหมารวม

จากตารางที่ 16 และ 17 ให้เห็นว่า วิธีการในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในแต่ละวิธีการสามารถแก้ไขปัญหที่เป็นอุปสรรคทางการสื่อสารได้แตกต่างกัน และวิธีการในการแก้ไขปัญหบางวิธีเป็นวิธีการที่ต้องใช้ร่วมกันเพื่อเสริมประสิทธิภาพทางการสื่อสารให้เพิ่มมากขึ้น และในบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดมาจากคู่สื่อสารแต่การแก้ไขปัญหเป็นการแก้ไขปัญหของบุคคลตรงข้ามวัฒนธรรม หรือบางวิธีเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างกันทั้งสองฝ่าย

ส่วนที่ 3 การสื่อสารที่แสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ของครอบครัวชาวไทย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้มีการแสดงออกและรักษา อัตลักษณ์ในด้านต่างๆ โดยใช้การสื่อสาร ดังนี้

1. อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล ได้แก่

1.1 เชื้อชาติ

- 1) รูปร่าง
- 2) ลักษณะนิสัย
- 3) สติปัญญา

1.2 ถิ่นกำเนิด

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่

- 2.1 ระบบการสื่อสาร และภาษา
- 2.2 ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย
- 2.3 อาหารและนิสัยการบริโภค
- 2.4 ภูมิปัญญา
- 2.5 ความเชื่อและทัศนคติ

อัตลักษณ์ในแต่ละด้านมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. อັคคัษณั้ทางป้จเจกบุคคล

1.1 เชื้อชาติ

ความเป็นเผ่าพันธุ์ชาไก

การแสดอັคคัษณั้ความเป็นเผ่าพันธุ์ชาไกของตงเองนั้ พบว่า ครอบครัวชาไก ครอบครัวนั้มีการแสดออกท้จวังนภาษาและอวัจนภาษาซึ่งแสดได้ว่าพวกเขาเรู้สึกถึงความเป็นชนเผ่าชาไกของตงเอง โดยพวกเขาจะแสดให้เห็นต่อบุคคลที่ตงเองมีความคู้นเคยสนิทสนมและเรู้สึกไว้ใจด้วยเท่านั้ การแสดผ่าน อวัจนภาษาที่พบจากการวิจัยคือการแสดผ่านภาพวาดที่บ่งบอกความเป็นตงเอง ซึ่งเพื่อนนักเรียนของปูเล่าให้ฟังว่า ปูเขียนการ์คอวยพรวันเกิดให้โดยวาดรูปแทนตัวเองให้มีลักษณะผมหยิกที่เป็นเอกลักษณ์ของตง

นอกจากนั้ พบว่า หากพวกเขาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเป็นกลุ่มร่วมแสดหรือการแสดในลักษณะที่มีการยอมรับอย่างเป็นทางการ พวกเขาจะกล้าแสดความเป็นตัวตงของตงเองออกมา มากกว่าจะแสดปกคิตัวไปนในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดผ่านรายการโทรทัศน์รายการหนึ่งที่เขาเรู้สึกเต็มใจที่จะเปิดเผยความเป็นตัวตงของตงเอง รวมถึงแสดความเรู้สึกภูมิใจที่พี่ชายคนโตของเขาได้แสดภาพยนตร์

รูปร่าง

อັคคัษณั้ทางรูปร่างนี้เป็นสิ่งที่คิตตัวครอบครัวชาไกครอบครัวนั้ และเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่ครอบครัวชาไกครอบครัวนั้อย่างมาก และเป็นสิ่งที่ท้จ คมกฤษ ปู ปลาพยายามที่จะปกคิตอยู่ตลอดเวลา

อັคคัษณั้ทางรูปร่างลักษณะในแบบชนเผ่าชาไกนั้เป็นสิ่งที่ย้คคิตกับตัว ไม่สามารถที่จะปกคิตได้ท้จหมด และเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขามีความเรู้สึกเป็นปมค้อย ดั้งนั้การแสดออกในอັคคัษณั้ด้านนั้จะเป็นการแสดออกในลักษณะของการพยายามปกคิตอັคคัษณั้ทางรูปร่างของตงเอง ซึ่งท้จคมกฤษ ปู และปลามีวิธีการในการปกคิตที่แตกต่างกันออกไป ดั้งนั้

- **คมกฤษ** คมกฤษเป็นชาวชาไกที่มีรูปร่างในแบบชนเผ่าชาไกอย่างชัดเจน ซึ่งวิธีการปกคิตของคมกฤษจะสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนท้จการปกคิตลักษณะของผมที่หยิกมากและผิวพรรณที่มีสีค้ำสนิท ด้วยการสวมหมวกเพื่อปกคิตผมที่หยิกของตงเองเมื่อเดินทางไปไหนหรือเมื่อต้องพบกับผู้คน หรือในบางครั้งจะใช้การ โกนผมเพื่อไม่ให้คนอื่นเห็นผมที่หยิกของ

ตนเอง นอกจากนั้นจากการสังเกตพบว่า คมกฤษชอบที่จะใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกาย โดยมักสวมใส่เสื้อแขนยาว และกางเกงขายาว ซึ่งการปกปิดสีผิวที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป

-เพ็ญภา (ปู) ปูเป็นชนเผ่าชาวกีที่มีลักษณะรูปร่างเด่นชัดเช่นเดียวกับคมกฤษ และเริ่มรู้สึกอายที่ตนเองมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคนอื่น แต่โอกาสในการปกปิดร่างกายจะแตกต่างไปจากคมกฤษ เนื่องจากการที่ปลาเข้าสู่ระบบโรงเรียน ต้องใช้ชีวิตตามกฎระเบียบของโรงเรียน ดังนั้นโอกาสในการปกปิดจึงทำได้ในช่วงเวลาที่นอกเหนือไปจากการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น

วิธีการในการปกปิดร่างกายของปูเป็นการปกปิดผมที่มีลักษณะหยิกของตนเอง โดยใช้การสวมหมวกในการปิดบังที่เป็นการแสดงออกทางอวัจนภาษา นอกจากนั้นปูยังแสดงความต้องการในการปกปิดลักษณะทางร่างกายผ่านทางวัจนภาษา โดยแสดงออกถึงความต้องการที่จะปกปิดลักษณะภายนอกของตนเองด้วยการบอกเล่าถึงความต้องการของตนเองให้เพื่อนนักเรียนที่สนิทฟัง ว่าหากตนเองโตขึ้นจะไว้ผมยาวและจะยัดผม รวมทั้งต้องการไว้ผมหยิกตามแบบสมัยนิยมอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ปูจะมีการปกปิดรูปร่างของตนเอง แต่ก็ยังคงแสดงออกให้เห็นแก่บุคคลที่ตนเองรู้สึกไว้ใจ

-ขวัญกมล(ปลา) ปลาเป็นเด็กชาวชาวกีที่มีลักษณะที่เด่นชัดเช่นเดียวกับคนอื่น แต่จากการวิจัยพบว่า แม้ปูจะมีลักษณะทางกายภาพที่เด่นชัดเช่นเดียวกับคนอื่น แต่การแสดงออกในการปกปิดร่างกายของปลามีความแตกต่างกันออกไปจากคมกฤษและปู และไม่มีความรู้สึกถึงลักษณะรูปลักษณ์ภายนอกของตนเองว่าปัญหาแต่อย่างไร แต่ตรงกันข้ามปลากลับพยายามที่จะรู้ความแปลกที่แตกต่างนี้ของคนอื่นได้รู้โดยไม่พยายามปิดบังแต่อย่างไร ซึ่งเป็นเพราะการที่ปลาใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่นอกหมู่บ้านชาวกี ดังนั้นความเป็นชนเผ่าชาวกีของปลาจึงเหลือน้อยกว่าคนอื่น ดังนั้นยังอัตลักษณ์ของตนเองเหลือน้อยการแสดงออกก็จะยิ่งมากตามไปด้วย

-แมน แมนเป็นเด็กชาวชาวกีที่ลักษณะภายนอกไม่เหมือนกับชนเผ่าชาวกีคนอื่น ๆ เนื่องจากเป็นเพราะมีแม่เป็นคนไทย ดังนั้นอัตลักษณ์ทางด้านรูปร่างจึงไม่เป็นปัญหากับแมนแต่อย่างไร ความจำเป็นในการปกปิดร่างกายจึงไม่เกิดขึ้นกับแมน

กล่าวโดยสรุป การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ของครอบครัวชาวกีทางด้านรูปร่างของตนเองนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะธำรงและรักษาเอกลักษณ์ทางด้านรูปร่างนี้เอาไว้ แต่เป็นการแสดงออกว่าต้องการที่จะปกปิดลักษณะทางร่างกายของตนเอง ซึ่งการปกปิด

นี้แสดงออกมาผ่าน ทางอวัจนภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

ลักษณะนิสัย

จากการวิจัยพบว่าครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของตนเอง ออกมาผ่านการสื่อสารทั้งที่เป็นวัจนภาษาและ อวัจนภาษา ดังนี้

- ลักษณะนิสัยร่าเริง ยิ้มง่าย ลักษณะนิสัยที่เป็นคนร่าเริง ยิ้มง่ายนั้น พบว่า ลักษณะในด้านนี้ยังคงเป็นลักษณะที่แสดงออกอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าพวกเขาจะประสบปัญหาการ ต้องปรับตัวเมื่อย้ายมาอาศัยอยู่ในสังคมใหม่อยู่กับผู้คนที่ไม่คุ้นเคยก็ตาม แต่ก็สามารถสังเกตได้ ชัดเจนว่าหากรู้จักสนิทสนมกับผู้ใดแล้วจะเป็นคนที่ร่าเริง และยิ้มง่าย

- โปรดปรานเสียงดนตรี ลักษณะนิสัยในด้านการโปรดปรานเสียงดนตรีนั้น พบว่า ทั้งคมกฤช ปู ปลาและแมน มีลักษณะนิสัยทางด้านนี้อย่างเด่นชัด โดยทุกคนมีลักษณะที่ แสดงออกว่าชอบฟังเสียงดนตรี

- ชอบงานรื่นเริงสนุกสนาน ลักษณะนิสัยการชอบงานรื่นเริงสนุกสนานเป็น ลักษณะอย่างหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจน ทั้งคมกฤช ปู ปลาและแมน แสดงออกอย่างชัดเจนว่าชอบเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่มีลักษณะของความสุขสนุกสนาน เช่น ในวันสงกรานต์ ที่ปู ปลา สนุกสนานที่จะได้เล่นน้ำหรือนั่งรถสาดน้ำสงกรานต์ร่วมกับผู้อื่น

- การเชื่อฟังผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด การเชื่อฟังผู้ที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัดนั้น ยังคงพบเห็นอยู่แม้ในปัจจุบัน ทั้งคมกฤช ปู ปลาและแมนจะนับถืออาจารย์ไพบูลย์ มาก เมื่ออาจารย์ไพบูลย์พูดหรือบอกเรื่องใด พวกเขาจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม เช่น หากอาจารย์ไพบูลย์บอกว่าคนนี้หรือคนนั้นน่ากลัวไว้ใจไม่ได้ พวกเขาก็จะเชื่อตามที่อาจารย์ไพบูลย์บอก หรือของกินบางอย่างที่เป็นของต้องห้าม(ปิ่นแดง)สำหรับชนเผ่าของเขา คมกฤช ปู ปลาและแมนจะไม่ยอมกิน เช่น ขนุนจำปาคะ ที่ถือเป็นปิ่นแดงหรือของต้องห้ามของพวกเขา แต่เมื่ออาจารย์ไพบูลย์เสกคาถาให้พวกเขาก็จะเชื่อว่ากินได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการนับถือบุคคลที่ตนเองไว้ใจอย่างเคร่งครัดของครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้

- ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ลักษณะนิสัยตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยมนั้น พบว่าอัตลักษณ์ในด้านนี้ถูกกลืนไปตั้งแต่เมื่อครั้งที่ยังอยู่ที่หมู่บ้านชาวกู และจากการวิจัยในปัจจุบันก็ ไม่พบลักษณะนิสัยนี้กับครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้แต่อย่างใด แต่จะเป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมในขณะที่ทำการสื่อสาร และจะไม่สื่อสารด้วยความจริง ซึ่งลักษณะนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการเอา

ตัวรอดเมื่อต้องเผชิญกับสังคมใหม่ตั้งแต่เมื่อวัฒนธรรมเมืองเริ่มเข้าสู่หมู่บ้านชาโก ทำให้พวกเขา รู้สึกไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น ทำให้มีเทคนิควิธีในการหลอกล่อต่างๆ โดยเฉพาะการไม่พูดเรื่องจริง นั้นเป็นสิ่งที่แสดงอย่างชัดเจน หากกระทำผิดจะไม่ยอมรับโดยเด็ดขาดแม้จะคาดคั้นอย่างไรก็ตาม โดยเฉพาะปลาจะมีลักษณะมีเล่ห์เหลี่ยมทั้งกับเพื่อนและกับครูอาจารย์ หรือแม้แต่กับผู้อุปการะเอง เป็นการใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อไม่ให้โดนคว่ำ อาจารย์ไพบูลย์เล่าถึงเหตุการณ์หนึ่งว่า เคยให้ปลาอ่าน หนังสือให้ฟัง แต่เนื่องจากปู้ยังมีทักษะทางการอ่านไม่ดีนักทำให้อ่านได้ไม่คล่อง ซึ่งความจริงปลา อ่านไม่ได้ แต่จะก็พูดเรื่องอื่นไปเรื่อยๆที่ไม่ตรงกับหนังสือที่ให้อ่าน ซึ่งหากฟังเพลินๆก็จะไม่รู้ว่ ปลาไม่ได้อ่านจริงๆ

- ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ลักษณะการไม่กระตือรือร้นในการทำงานนั้น พบว่าลักษณะนิสัยนี้ไม่เกิดขึ้นกับครอบครัวคนกฤษแต่อย่างใด พฤติกรรมการไม่ทำบางสิ่ง บางอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงแรกที่ย้ายมาอยู่ใหม่นั้น ไม่ใช่เพราะมีลักษณะนิสัยเกียจคร้าน แต่ไม่ทำ เนื่องจากไม่เข้าใจเหตุผลและมองว่าเป็นเรื่องแปลกที่ต้องทำเช่นนั้น

- ไม่นิยมสะสมทรัพย์สินสมบัติ ลักษณะนิสัยที่ไม่รู้จักการสะสมทรัพย์สินหรือการออม นั้น จึงถูกกลืนหายไปจากการสั่งสอนของบุคคลรอบข้างทั้งผู้อุปการะ ครูอาจารย์ที่โรงเรียน รวมทั้งเพื่อนนักเรียนที่โรงเรียน อีกทั้งการเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแบบใหม่ที่เงินเป็นปัจจัย สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตนี้ ทำให้พวกเขาเริ่มรู้จักค่าของเงินจึงเริ่มที่จะรู้จักการ อุดออม ซึ่ง แตกต่างไปจากที่ที่พวกเขาเคยอยู่อาศัยที่เงินไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญแต่อย่างใด พวกเขาไม่เคยรู้จัก การใช้เงิน ไม่รู้จักค่าของเงิน การอออดออมจึงไม่จำเป็นสำหรับพวกเขา

กล่าวโดยสรุป อุดลักษณะด้านลักษณะนิสัยของครอบครัวชาโกครอบครัวนี้นั้น มี ทั้งที่ดำรงอยู่และถูกกลืนหายไปเนื่องจากการขัดกลางจากสังคมใหม่ อุดลักษณะที่ดำรงอยู่และ แสดงออกผ่านการสื่อสาร ได้แก่ อุปนิสัยที่ร่าเริง ยิ้มง่าย เยือกเย็น ใจดี พุดน้อย รับประทาน อาหารมากและถ้ามีอาหารกินก็จะกินตลอดทั้งวัน และเชื่อฟังผู้ที่นับถืออย่างเคร่งครัด ส่วนอุด ลักษณะที่ถูกกลืนไปเมื่อมาอยู่ในสังคมใหม่ ได้แก่ ลักษณะนิสัยในเรื่องตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์ เหลี่ยม เกียจคร้านออกไปทำงาน ลักษณะนิสัยการไม่รู้จักอดออม

สติปัญญา

ในด้านสติปัญญา กลุ่มชนเผ่าชาโกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีแววฉลาดหลักแหลม สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้รวดเร็ว สามารถเรียนรู้ภาษาอื่นได้เร็ว มีความจำดี เด็กชาโกที่ได้เข้า โรงเรียน เช่น ที่ โรงเรียนบ้านชาโก อาสาพัฒนาครูยะลา อำเภอธารโต จังหวัดยะลา มักจะเรียน หนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งจากการวิจัยพบว่าครอบครัวชาโกครอบครัวนี้ แสดงออกให้เห็นว่าพวกเขา

เขาทั้งครอบครัวสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้รวดเร็ว การเรียนรู้สิ่งต่างๆก็เช่นเดียวกัน พบว่าทั้งครอบครัวสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ

- การเรียนรู้ด้านภาษา เมื่อมองในด้านความสามารถในการเรียนรู้ทางด้านภาษาแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่าพวกเขาสามารถเรียนรู้และเข้าใจในภาษาอื่นได้อย่างรวดเร็วทั้งภาษาไทยและภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

- การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ การเรียนรู้ทางการใช้เทคโนโลยีใหม่ของพวกเขานั้น พบว่า ครอบครัวชาวกีทั้งครอบครัวมีการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งการใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้ดูเ็น การดูโทรทัศน์ซึ่งพวกเขาแสดงถึงความสามารถทางสติปัญญาในด้านนี้อย่างชัดเจน

ดังนั้นอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลในเรื่องระดับสติปัญญาที่ครอบครัวชาวกีครอบครัวนี้แสดงออกอย่างเด่นชัดนั้น คือ ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอื่นและความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด

1.2 ถิ่นกำเนิด

การสื่อสารที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางด้านถิ่นกำเนิดของตนเองนั้น ส่วนใหญ่จะแสดงออกทางวจนภาษาในขณะที่สนทนากับผู้อื่น โดยพวกเขาจะพยายามแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าที่หมู่บ้านศรีธารโตซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่เดิมนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งไม่มีการปกปิดถึงถิ่นที่อยู่อาศัยแต่อย่างใด ตรงกันข้ามพวกเขาโดยเฉพาะปู่ และคมกฤษพยายามที่จะเล่าให้คนอื่นฟังถึงบ้านของตนเอง

นอกจากจะมีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านถิ่นฐานออกมาผ่านทางวจนภาษาในขณะที่พูดคุยสื่อสารกับบุคคลอื่นแล้ว ในบางครั้งลักษณะกิริยาอาการ การเล่นต่างๆ ยังแสดงถึงความเคยชินเมื่อครั้งยังอาศัยอยู่ที่ถิ่นฐานเดิมที่หมู่บ้านธารโตอีกด้วย ซึ่งเป็นลักษณะทางถิ่นกำเนิดเดิมที่มีลักษณะของการฟังฟังธรรมชาติ การแสดงออกจึงเป็นไปในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น การเล่นกับต้นไม้ การเล่นกับแม่น้ำ เป็นต้น

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

1. ระบบการสื่อสาร และภาษา

การแสดงอัตลักษณ์ทางด้านภาษาพบว่า ครอบครัวชาวไทยโคราช มีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านภาษาของตนเองออกมาในขณะที่ทำการสื่อสาร โดยพวกเขาใช้ภาษาไทที่เป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่าพันธุ์ออกมาในขณะที่พูดคุยสื่อสารกัน โดยการแสดงอัตลักษณ์ด้านภาษาของครอบครัวชาวไทยโคราช จะแสดงออกต่อบุคคลที่ตนเองรู้จัก คู่เนย หรือในสถานการณ์ที่ตนเองรู้สึกได้รับการยอมรับ แต่โดยทั่วไปแล้วพวกเขาจะไม่พยายามใช้ภาษาไทสื่อสารกันต่อหน้าบุคคลอื่นที่เป็นคนแปลกหน้า

2. ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย

ลักษณะท่าทาง

ลักษณะท่าทางของเด็กชนเผ่าชาวไทยโคราชจะแตกต่างไปจากเด็กคนไทยทั่วไป คือ จะมีลักษณะซุกซน อยู่ไม่สุข ชอบเล่นโลดโผน ชอบกิจกรรมทุกอย่างที่ใช้กำลัง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า หนู ปลา ยังคงมีการแสดงออกในด้านนี้ทั้งสองคน โดยทั้งคู่ชอบที่จะเล่นโลดโผนไม่กลัวอันตรายแต่อย่างใด เช่น การปีนต้นไม้ การตีลังกา ปีนหลังคา ไข่มือเดิน หรือเล่นกีฬาที่ต้องใช้แรง เช่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล ซึ่งพฤติกรรมต่างๆเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน โดยที่ผู้ที่มีความใกล้ชิดทั้งสมาชิกในครอบครัว อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักเรียนจะสังเกตเห็นได้อยู่เสมอ

การแต่งกาย

อัตลักษณ์ด้านการแต่งกายที่พวกเขาแสดงออกนั้น พบการแสดงอัตลักษณ์ในด้านต่างๆ ดังนี้

- การไม่พิถีพิถันในการแต่งกาย ในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายนั้น จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวไทยโคราชมีการแสดงออกในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายแตกต่างกันออกไป โดยที่คัมภฤช ยังพบลักษณะนิสัยนี้และแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด ส่วนหนู ปลา และแมนนั้น จากการวิจัยพบว่า มีการแสดงออกทางการแต่งกายที่แสดงให้เห็นว่าเริ่มเข้าใจวิธีการในการแต่งตัวตามสมัยนิยม รู้จักการแต่งกายตามความสวยงาม

ดังนั้นอัตลักษณ์ในเรื่องการไม่พิถีพิถันในการแต่งกายนี้ จึงคงอยู่กับคมกฤษ แต่กับปู ปลาและแมนนั้นอัตลักษณ์ทางด้านนี้กำลังถูกกลืนไป

- ไม่นิยมทำความสะอาดเสื้อผ้า ในเรื่องการไม่นิยมทำความสะอาดเสื้อผ้านั้นพบว่า พวกเขาได้แสดงออกถึงเรื่องนี้ให้เห็นว่าแตกต่างไปจากเดิมที่ไม่รู้จักการเก็บรักษาและการทำความสะอาด แต่หลังจากที่ย้ายมาอยู่ที่นครนายก พฤติกรรมดังกล่าวก็เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมใหม่

- ชื่นชอบเสื้อผ้าสีที่มีสีสันสดใส การชื่นชอบเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใส นั้นเป็นเอกลักษณ์ของหญิงชนเผ่าชาวกู ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การนิยมเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใสยังคงเป็นอัตลักษณ์ที่ปูยังคงมีการแสดงออกในปัจจุบัน

3. อาหารและนิสัยการบริโภค

อัตลักษณ์ในด้านอาหารและนิสัยการบริโภคนั้น จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวกูทั้ง 4 คน ยังคงมีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ออกมาอย่างชัดเจน ดังนี้

- รับประทานอาหารปริมาณมากโดยไม่สะสมหรือเก็บไว้บริโภคในมือต่อไป ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ลักษณะนิสัยการบริโภคที่ไม่นิยมสะสมหรือเก็บอาหารไว้บริโภคในมือต่อไปนั้น ยังคงมีการแสดงออกอย่างเห็นได้ชัดจนในขณะรับประทานอาหาร ทั้งคมกฤษ ปู ปลาและแมน จะมีลักษณะต้องกินให้ได้มากที่สุดจนหมด แม้จะรู้สึกอิ่มแล้วก็ตาม

- ไม่รับประทานเป็นมือ การไม่รับประทานอาหารเป็นมือนั้น เป็นอัตลักษณ์ทางลักษณะนิสัยการบริโภคอย่างหนึ่งที่ยังคงแสดงให้เห็นได้ในปัจจุบัน โดยจากการวิจัยพบว่า สมาชิกครอบครัวชาวกูทั้ง 4 คนนี้ ไม่รู้จักการกินอาหารเป็นมือ กล่าวคือ พวกเขาจะกินเมื่อมีอาหารให้กิน และกินจนหมดในทีเดียวโดยไม่เข้าใจในเรื่องช่วงเวลาในการกินที่เหมาะสม ตามกำหนดเวลาเป็นมือเช้า มือกลางวัน มือเย็น

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการแสดงอัตลักษณ์เรื่องอาหารและนิสัยการบริโภคพบว่า การแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ไม่เด่นชัดนัก พวกเขาเริ่มที่จะรับประทานอาหารได้ทุกชนิดและปรับตัวในเรื่องการกินอาหารตามระยะเวลาเป็นมือได้ดี และรู้จักเก็บอาหารไว้กินในมือต่อไปไม่กินหมดในคราวเดียว แต่ยังคงรับประทานคราวละมาก ๆ อยู่เช่นเคย โดยเฉพาะคมกฤษ แต่ก็ไม่เหมือนกับเมื่อก่อนที่ต้องพยายามกินให้จนหมด แต่จะเลิกกินเมื่อรู้สึกอิ่มมาก ส่วนปู ปลา

เช่นกันแม้จะกินมากกว่าเด็กอื่นทั่วไปแต่ก็กินเมื่ออิ่มเท่านั้น

4. ภูมิปัญญา

สิ่งที่เป็นมรดกตกทอดอย่างหนึ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาของชนเผ่าชาไก ที่คนทั่วไปรู้จักกันดีเมื่อพูดถึงชาไก คือ “บอเลา” หรือ “กระบอกคูด” บอเลาเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูง พุ่งเร็ว ไม่มีเสียง มีความรุนแรงสูง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชนเผ่าชาไกที่มีมาช้านาน

ปัจจุบันเด็กรุ่นใหม่ทั้งปู่ ปลา และแมน รู้จักเครื่องมือที่ใช้ในการล่าสัตว์นี้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการปลูกฝังสั่งสอนมา แต่จะรู้เพียงวิธีการทำและความรุนแรงของมันเท่านั้น แต่จะถูกห้ามไม่ให้เล่นเนื่องจากเป็นอันตราย ส่วนคนมกฤษก็เช่นเดียวกัน มีความรู้เกี่ยวกับ “บอเลา” เป็นอย่างดี และเคยมีโอกาสดูได้ใช้ แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งโอกาสในการใช้อาวุธเช่นนี้ไม่มีในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถแสดงอัตลักษณ์ทางด้านนี้ออกมาได้

5. ความเชื่อ

ในเรื่องความเชื่อของชนเผ่าชาไกนั้น ชนเผ่าชาไกมีความเชื่อในเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ ทั้งเรื่องไสยศาสตร์ เวทมนตร์คาถา ภูตผีวิญญาณ รวมทั้งมีความเกรงกลัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ ตามธรรมชาติ และความเชื่อต่างๆเหล่านี้แสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ

ความเชื่อเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาตินี้ มีการแสดงออกในเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์ เวทมนต์คาถา ภูตผีวิญญาณ ดังนี้

- ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ครอบครัวชาไกครอบครัวนี้มีความเชื่อในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์ ทั้งการรักษาโรค การใช้เวทมนต์ในการขจัดสิ่งชั่วร้าย

- ความเชื่อในเรื่องภูติผี วิญญาณ จากการวิจัย พบว่า ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ ยังคงมีการแสดงออกในความเชื่อเรื่องภูติผี วิญญาณผ่านทางวงจนาภาษาและอวจนาภาษา ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนทั้งคมกฤษ ปู ปลาและแมน โดยพวกเขาจะเกรงกลัวสิ่งต่างๆรอบตัว บางอย่าง ซึ่งสืบเนื่องมาจากจากความเชื่อเรื่องผี วิญญาณที่ทำให้พวกเขาฝังใจอยู่ตลอดเวลาว่าในที่มีคทุกที่จะต้องมผีสิงสถิตอยู่

2. ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของหน้าอก

ความเชื่อในเรื่องการเห็นความสำคัญของหน้าอกนั้น เป็นความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากหน้าอกหรือนมแม่ เป็นอวัยวะทำหน้าที่ในการให้นมแก่เด็กได้ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่และเติบโตขึ้นมาได้ ดังนั้นพวกเขาจะเชื่อเรื่องข้อห้ามบางประการที่จะทำให้หน้าอกไม่โต เช่น เรื่องการกลัวรังกินน้ำ หรือการห้ามรับประทานขนุนจำปาละ

ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นกับทั้ง คมกฤษ ปู ปลาและแมน โดยมีคมกฤษ เป็นผู้ถ่ายทอดความเชื่อเหล่านี้แก่สมาชิกชาวไทคนอื่น

3. การรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพร

พวกเขาทั้งหมดมีความเชื่อว่า ยาแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาโรคได้หายขาดได้ การจะรักษาโรคที่ได้ประสิทธิผลจะต้องใช้สมุนไพรจากที่บ้านเดิมของเขาเท่านั้น ซึ่งความเชื่อนี้มีการแสดงออกอย่างชัดเจน เช่น การที่ปูเล่าให้ฟังว่าเป็นโรคหอบรักษาหายหมดทั่วไปไม่หาย จะต้องใช้สมุนไพรที่แม่ส่งมาให้จากที่บ้านของเขาจึงจะหาย

4. ความเชื่ออื่นๆ

- การไม่ให้ผู้ใดตบศีรษะเนื่องจากมีความเชื่อว่าจะทำให้ไม่สบาย
- ความเชื่อที่เกี่ยวกับการไม่อาบน้ำเนื่องจากเชื่อว่าการอาบน้ำจะทำให้สัตว์ผีดกลืน เป็นต้น
- การไม่ให้ตัดผมในตอนกลางคืน

การแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวไทของตนเองออกมานั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าสื่อสารกับใคร หรืออยู่ในสถานการณ์แวดล้อมแบบใด โดยที่บุคคลหรือสถานการณ์ที่ต่างกันไป การแสดงออกก็จะต่างกันไปด้วย

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการแสดงอัตลักษณ์ของครอบครัวชาวกีอครอบครัวนี้ จะแสดงความเป็นเผ่าพันธุ์ของตนเองออกมาใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การแสดงออกตามสถานการณ์ โดยพวกเขาจะแสดงออกเมื่ออยู่ในสถานการณ์การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะร่วมแสดง หรือการแสดงที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ
2. การแสดงออกตามความสัมพันธ์กับบุคคลคู่สื่อสาร โดยพวกเขาจะแสดงอัตลักษณ์ให้เห็นแก่บุคคลที่รู้สึกคุ้นเคยไว้วางใจ และให้การยอมรับในความเป็นชาติพันธุ์ชาวกีอของพวกเขา

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และตีความข้อมูลโดยอาศัยกรอบแนวคิดเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ การสื่อสารต่างวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และแนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ โดยแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ตามปัญหำการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้น

เป็นการตอบปัญหำการวิจัยข้อที่ 1 เรื่อง “ การย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของกลุ่มชาวกีอก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารหรือไม่ อย่างไร ”

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์กระบวนการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา

เป็นการตอบปัญหำการวิจัยข้อที่ 2 เรื่อง “ กระบวนการในการแก้ไขปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการที่กลุ่มชาวกีอย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง เป็นอย่างไร ”

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์

เป็นการตอบปัญหำการวิจัยข้อที่ 3 เรื่อง “ กลุ่มชนเผ่าชาวกีอใช้การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวกีออย่างไร ”

ส่วนที่ 1 ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองของกลุ่มชาวกู

ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวกูครอบครัวนี้ พบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาวกูกับบุคคลแวดล้อม 6 ปัญหา ได้แก่

1. การไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน
2. การขาดความรู้เรื่องวิธีการสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากถิ่นที่อยู่เดิม
3. การหลบเลี่ยงที่จะสื่อสารกับคนแปลกหน้าหรือคนที่แตกต่างจากตนเอง
4. การสื่อสารที่ขัดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ตนเคยปฏิบัติมา
5. การไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่
6. การมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การปรับตัวและการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่เป็นการสื่อสารของกลุ่มคน “สองวัฒนธรรม” (Intercultural Communication) คือ คนที่มีวัฒนธรรมหนึ่งร่วมกับวัฒนธรรมใหญ่ๆ พร้อมกันนั้นก็ยังมีวัฒนธรรมย่อยของตนเองต่างจากคนอื่นในวัฒนธรรมใหญ่ ตามแนวคิดของ Gudykunst ในเรื่องความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

การสื่อสารของกลุ่มคนสองวัฒนธรรมในงานวิจัยนี้ เป็นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในแบบชนเผ่าชาวกูรวมกับวัฒนธรรมไทยใต้ กับวัฒนธรรมแบบชุมชนเมืองที่เป็นวัฒนธรรมแบบไทยกลาง โดยครอบครัวชาวกูครอบครัวนี้เป็นกลุ่มการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานจากภูมิลำเนาเดิมมาตั้งรกรากใหม่ในต่างแดน หรือกลุ่มตั้งรกราก (settling) ผู้อพยพข้ามแดน (immigrant) ที่มีความจำเป็นที่จะต้องย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อต้องการเป็นสมาชิกของสังคมใหม่อย่างถาวร เนื่องจากไม่สามารถอาศัยอยู่ภายใต้สภาพสังคมแบบเก่าของพวกเขาได้ ดังนั้น เมื่อพวกเขาต้องอพยพมาอาศัยอยู่ในที่แห่งใหม่ย่อมพบกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสารตามมา

ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาในระดับการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากคนละวัฒนธรรม ทำให้ขาดประสบการณ์ร่วมกัน (shared experience) หรือมีกรอบอ้างอิงที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความแตกต่างในการรับรู้และการตีความสารที่ได้รับ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันและ

การสื่อสารที่ผิดพลาดเกิดขึ้น และจากการวิจัยจะพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไท 4 คนมีลักษณะภูมิหลังที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน ดังนั้นประสบการณ์ร่วมกันหรือกรอบอ้างอิงก็จะแตกต่างกัน การรับรู้และการตีความสารก็จะแตกต่างกันตามไปด้วย โดยปลาและแมน คู่เนยกับวัฒนธรรมแบบไทยกลางมากกว่าปูและคมกฤษ ดังนั้นประสบการณ์และกรอบอ้างอิงจึงไม่แตกต่างกับคนนครนายกมากนัก การประสบกับปัญหาจึงมีน้อยกว่าปูและคมกฤษที่มีความแตกต่างในวัฒนธรรมมากกว่าเนื่องจากใช้ชีวิตและคู่เนยกับวัฒนธรรมตามแบบชนเผ่าชาวไท ทำให้ประสบการณ์และกรอบอ้างอิงก็จะแตกต่างไปจากคนในจังหวัดนครนายกมากนั่นเอง

ปัญหาที่พบทั้ง 6 ปัญหานั้น มีทั้งปัญหาที่เป็นอุปสรรคด้านความรู้และความคิด (cognitive) อุปสรรคด้านทัศนคติและความรู้สึก และอุปสรรคด้านพฤติกรรม ตามแนวคิดเรื่องอุปสรรคและปัญหาของการสื่อสารการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ดังนี้

อุปสรรคด้านความรู้และความคิด (cognitive) ปัญหาที่เป็นอุปสรรคด้านความรู้และความคิด ได้แก่

1. *ปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน* ซึ่งปัญหานี้ส่งผลให้บุคคลแวดล้อมที่ใกล้ชิดทั้งผู้อุปการะ อาจารย์ผู้สอน เพื่อนนักเรียนไม่สามารถสื่อสารกับครอบครัวชาวไท ครอบครัวนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถเข้าใจในคำศัพท์บางคำ และไม่สามารถใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม รวมทั้งไม่สามารถแปลความจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่พบในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน

2. *ปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมใหม่* ทั้งในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานที่บุคคลรับรู้ร่วมกัน โดยที่วัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนจำนวนมาก

ดังนั้นในกระบวนการแลกเปลี่ยนและตีความสัญลักษณ์โดยบุคคลในกระบวนการสื่อสารที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากในระดับที่มีการตีความและมีความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแตกต่างกัน จนนำไปสู่ความหมายที่ไม่เหมือนกัน เช่น วัฒนธรรมแบบชนเผ่าชาวไทกับวัฒนธรรมแบบไทยกลาง ที่ครอบครัวชาวไทไม่มีความรู้หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยกลางแบบชุมชนเมืองอย่างฉิวเฟิน เช่น ในเรื่องประเพณีและวันสำคัญสำคัญต่างๆ ของไทยที่ยังไม่มีความรู้เพียงพอ และในบางเรื่องเป็นการรู้แบบกว้าง (general cultural) และเป็น การรู้แบบครึ่งๆกลางๆ เช่น การแสดงออกในเรื่องของมารยาททางสังคมที่พึงปฏิบัติ ได้แก่ การกล่าวทักทาย การกล่าวขอบคุณ การแสดงความเคารพ ทำให้พวกเขาไม่สามารถปฏิบัติตามแบบแผนที่ถูกต้องได้ นอกจากนั้น ตัวของคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทเองก็มีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับวัฒนธรรมชาโกไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือเป็นการรู้ข้อมูลที่ผิดพลาด เนื่องจากหนังสือหรือคู่มือต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาโกมักใช้ประสบการณ์ “เฉพาะ” ของตนเองในการถ่ายทอดภาพของวัฒนธรรมและบุคคลในวัฒนธรรมนั้นๆ ซึ่งมักมีลักษณะคลุมกว้างเกินไป หรือแคบจนเกินไป รวมถึงเป็นการใช้มุมมองจากบุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่เจ้าของวัฒนธรรม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมเป็นตัวแปรสำคัญในการสื่อสาร วัฒนธรรมส่งผลต่อการสื่อสารในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับกลุ่มไปจนกระทั่งถึงระดับบุคคลคน ผู้สื่อสารที่มาจากต่างวัฒนธรรมย่อมมีกรอบอ้างอิง (frame of referance) ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้พวกเขามีความคิด ความคาดหวัง ความรู้สึก การรับรู้ การตีความและวิถีปฏิบัติต่ออีกฝ่ายหนึ่งแตกต่างกันออกไป ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารที่มีประสิทธิผลอันจะนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกัน จึงต่างไปตามแต่ละวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป

อุปสรรคด้านทัศนคติและความรู้สึก จากการวิจัยพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคด้านทัศนคติและความรู้สึก ได้แก่

1. *ปัญหาการคิดหรือการมองแบบเหมารวม* ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวมนี้ หากมองในแง่ของแนวคิดเรื่องลักษณะชีวภาพหรือสีผิว และทฤษฎีความขัดแย้งเรื่องอคติ และการเลือกปฏิบัติแล้ว จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดมาจากข้อแตกต่างเรื่องลักษณะทางชีวภาพที่เป็นข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัด ซึ่งเป็นต้นเหตุของการกีดกัน ความลำเอียงและการเลือกปฏิบัติ (discrimination) ที่เกิดขึ้นจากการที่กลุ่มบุคคลแวกล้อมตัวชาโกเชื่อว่าตนเองเป็นกลุ่มที่เจริญกว่าและดีกว่า ส่วนกลุ่มชนเผ่าชาโกเป็นผู้ที่ด้อยกว่า ไม่เจริญ ขี้เกียจ สกปรก ฯลฯ ดังนั้นเมื่อครอบครัวชาโกครอบครัวนี้ต้องพบเจอกับบุคคลที่มีอคติ (prejudice) ต่อลักษณะทางชีวภาพของพวกเขา ผู้ที่มีอคติก็จะไม่สามารถให้ความใกล้ชิดและความไว้วางใจต่อคนที่ต่างจากตัวเองได้ เห็นได้ชัดเจนว่าบุคคลที่มีอคติจะแสดงออกโดยการแสดงความรังเกียจและเลือกปฏิบัติโดยไม่ให้ความยุติธรรม เช่น ในกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียนของปูและปลา ที่มีการเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยการกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม ไม่พูดคุยสื่อสารด้วย เป็นต้น ซึ่งแตกต่างไปจากแมนที่ลักษณะทางชีวภาพไม่มีข้อแตกต่างอย่างคมกฤษ ปู ปลา ดังนั้นเพื่อนที่โรงเรียนก็จะไม่มีการแสดงความรังเกียจหรือเลือกปฏิบัติต่อพวกเขา

การที่ผู้ซึ่งเป็นคู่สื่อสารมีการมองครอบครัวชาโกนี้ในลักษณะชาวป่าที่เป็นผู้ด้อยพัฒนาและล้าหลัง ทำให้พวกเขามีการคว่นสรุป (jumping) หรือมีแนวโน้มในการตัดสินคนหรือการกระทำตั้งแต่เริ่มแรกของการสื่อสาร โดยเพื่อนนักเรียนของปู ปลา คว่นสรุปเอาว่า ปู ปลาเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหา ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นจากการรับรู้ที่ขาดประสิทธิภาพ รวมทั้ง

ครอบครัวชาวไทยเองก็มีการด่วนสรุปเอาว่า บุคคลอื่นทุกคนจะไม่คบหาตนเองเนื่องจากคิดว่าเขา ความลำเอียงและด้อยพัฒนา เป็นต้น ตัวทัศนคติที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทยและ บุคคลแวดล้อมนี้มีทั้งอคติหรือความโน้มเอียง (bias/prejudice) โดยเป็นการโน้มเอียงเข้าหาคนที่มี ลักษณะเหมือนกับเรา หรือ โน้มเอียงเข้าหากลุ่มสมาชิกสังคมเดียวกับเราและต่อต้านคนนอกกลุ่ม (outgroup) รวมทั้งมีการเอาวัฒนธรรมของตนเป็นศูนย์กลาง (ethnocentrism) ในการประเมินบุคคล อื่น ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้สึกที่เหนือกว่าบุคคลอื่น

อุปสรรคด้านพฤติกรรม ปัญหาจากการวิจัยที่พบเป็นปัญหาในเรื่องอุปสรรคด้าน พฤติกรรมได้แก่

1. ปัญหาการหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับคนแปลกหน้าหรือคนที่มีความแตกต่างไป จากตนเอง จากการวิเคราะห์ตัวชาวไทยและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารของเขา ยังพบลักษณะพฤติกรรม บางอย่างถือเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคคล โดยเฉพาะตัวชาวไทย ที่มีการ หลบเลี่ยงที่จะพบปะกับคนแปลกหน้า หรือคนที่มีความแตกต่างจากตนเอง เนื่องจากรู้สึกว่า ตนเองเป็นปมด้อยที่มีร่างกายภายนอกแตกต่างไปจากผู้อื่น

2. ปัญหาการสื่อสารที่ยึดติดกับความเคยชินดั้งเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา จากการ วิจัยแสดงให้เห็นว่า มีการแสดงออกในเรื่องความเชื่อต่างๆที่เป็นการยึดติดกับความเชื่อความเชื่อ และกรอบที่เคยปฏิบัติ โดยความเชื่อดั้งเดิมที่ยึดติดมานั้นส่วนใหญ่เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการ ดำรงชีวิตในรูปแบบดั้งเดิมที่เคยอาศัยแบบสังคมชนเผ่า ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งสมมาจนคิดเป็นลักษณะ นิสัยประจำตัว แม้เมื่อย้ายออกมาแล้วแต่ก็ยังคงพฤติกรรมดั้งเดิมต่าง ๆ นั้นไว้ ทั้งการประพฤติ ปฏิบัติในเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับการกินอยู่ สัตุชาติญาณการเอาตัวรอด ความเคยชินต่างๆเกี่ยวกับ เรื่องสุขอนามัยที่พึงปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ติดตัวจนกลายเป็นลักษณะนิสัย เฉพาะของชาวไทย ซึ่งแม้จะมีการสอนให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดแต่ด้วยความเคยชินก็ยังคงปฏิบัติตนตาม พฤติกรรมเช่นนั้นไม่เปลี่ยนแปลง

3. ปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ การที่ พวกเขาย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในที่ที่แตกต่างไปจากที่เดิมที่ตนเองเคยอยู่อาศัย ย่อมทำให้พวกเขา ต้องเจอกับสิ่งของต่างๆที่ตนเองไม่เคยได้เห็น หรือไม่เคยได้ใช้ และไม่คุ้นเคยทั้งสภาพแวดล้อม ใหม่ เทคโนโลยีใหม่ ทำให้พวกเขาประสบปัญหาจากการต้องเปลี่ยนมาใช้สิ่งของต่างๆพวกนั้น ซึ่งการ ไม่พยายามปรับตัวนี้เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทย โดยเฉพาะกับคนกลุ่มที่เมื่อได้รับการอบรม หรือสอนก็จะแสดงว่ารับรู้แต่ยังคงปฏิบัติพฤติกรรมตามแบบวิธีคิดเดิมของตนเองอยู่เช่นเดิม

กล่าวโดยสรุป ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทยครอบครัวนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากการมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้การรับรู้และตีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสาร ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคด้านความรู้และความคิด (cognitive) อุปสรรคด้านทัศนคติและความรู้สึก และอุปสรรคด้านพฤติกรรม ที่จำเป็นที่จะต้องขจัดให้หมดไปเพื่อให้พวกเขาสามารถอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมใหม่โดยการใช้การสื่อสารเข้ามามีส่วนช่วยในกระบวนการการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 2 กระบวนการในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้น

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารนั้น คือการที่ตัวชาวไทยและผู้ที่เป็นคู่สื่อสารพยายามที่จะทำให้ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นลดน้อยลง หรือแก้ไขมิให้เกิดขึ้นอีก ซึ่งกระบวนการในการแก้ไขปัญหาจากการวิจัยที่พบนั้น พบว่ามีการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาโดยครอบครัวไทยเอง และโดยผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร ซึ่งจากการวิจัยพบวิธีการในการแก้ไขปัญหา 7 วิธี ได้แก่

1. การพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน
2. การให้ความรู้/ให้การศึกษา
3. การใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ
5. การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวมและการมีอคติ
6. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา
7. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม

วิธีการในการแก้ไขปัญหาทั้ง 7 วิธีข้างต้น เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาการสื่อสารต่างวัฒนธรรมของ เมตตา วิวัฒนานุกูล(กฤตวิทย์) ที่ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพและความสามารถในการสื่อสารระหว่างระหว่างวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการสื่อสารต่างวัฒนธรรมต้องอาศัยการวิเคราะห์และคำนึงถึงองค์ประกอบทุกตัวในกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ ทั้งผู้สื่อสาร บุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นผู้สื่อสาร

ต่างวัฒนธรรม สาร และปริบทสภาพแวดล้อม ซึ่งงานวิจัยนี้ พบประสิทธิภาพที่เกิดจากองค์ประกอบผู้สื่อสาร บุคคลที่อยู่ในฐานะคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรม และตัวสาร ดังนี้

1.1 ตัวเราเองในฐานะผู้สื่อสารและบุคคลต่างวัฒนธรรมในฐานะคู่สื่อสาร ที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลต่อการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม ซึ่งครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้รวมทั้งบุคคลผู้ที่เป็นคู่สื่อสาร มีการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้สื่อสารตลอดเวลาที่ทำกรสื่อสารกัน เห็นได้จากการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการเอาใจเขามาใส่ในใจเรา (Empathy)

นอกจากนั้นการคำนึงถึงองค์ประกอบด้านตัวเราและบุคคลที่เป็นคู่สื่อสารตามแนวทางการพัฒนาการสื่อสารต่างวัฒนธรรมยังได้ให้ความสนใจ องค์ประกอบสามด้านในตัวเราคือ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งผลจากการวิจัยได้สนับสนุนในเรื่องการคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆภายในตัวเรา 3 ด้านว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการสื่อสาร ดังนี้

- ความสามารถทางด้านความรู้และความคิด (cognitive competence) การที่ครอบครัวชาวไทสามารถปรับตัวได้เมื่อย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายกนั้น พวกเขาอาศัยความสามารถทางด้านความรู้และความคิด (cognitive competence) เช่น การที่พวกเขาพยายามเรียนรู้ ภาษา วัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาด้วยการพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ซึ่งวิธีการในการแก้ไขปัญหานี้เป็นส่วนช่วยให้พวกเขาสามารถลดอุปสรรคด้านความรู้และความคิด (cognitive) ที่เป็นปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันได้

- ความสามารถทางด้านอารมณ์และความรู้สึก (affective competence) องค์ประกอบในด้านอารมณ์และความรู้สึกนี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้ ดังเช่นจากการวิจัยที่พบว่า การสื่อสารที่ไม่ประสบผลสำเร็จในช่วงแรกนั้นส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่คู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทมีการมองแบบเหมารวมและการมีอคติ เป็นการตีค่าและมองพวกเขาไปในทางลบ แต่ในปัจจุบันปัญหานี้ลดน้อยลงไป เมื่อบุคคลแวดล้อมที่เป็นผู้ใกล้ชิดได้มีการพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการมองอย่างเหมารวมและการมองอย่างมีอคติขึ้น ทั้งทางโรงเรียนที่ได้มีการพยายามที่ลดปัญหาดังกล่าวนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการสื่อสารตามมา

การไม่มีอคติ ความลำเอียง ไม่ยึดเอาวัฒนธรรมตนเองเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งไม่มีการคิดแบบเหมารวมนั้นเป็นวิธีการในการช่วยแก้ปัญหาในเรื่องความคิดแบบเหมารวมและความ

มีอคติที่เป็นต้นเหตุของการกีดกัน ความลำเอียงและการเลือกปฏิบัติ (discrimination) ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวไทยปัญหาหนึ่งนั่นเอง

- ความสามารถทางด้านพฤติกรรมและการปฏิบัติ (behavioral/operational competence) ส่วนความสามารถในด้านพฤติกรรมและการปฏิบัติ นั้น เป็นเรื่องของการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมและถูกจังหวะ ซึ่งเป็นลักษณะการติดต่อและสัมพันธ์กับผู้อื่นที่จะก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การที่พวกเขา มีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ด้วยวิธีการปฏิบัติในรูปแบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การสร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการเอื้อเพื่อแบ่งปันสิ่งของ การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้การสื่อสารกับผู้อื่น การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้การช่วยเหลือเพื่อน ที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม อย่างเหมาะสมและถูกจังหวะนี้ เป็นลักษณะการติดต่อและสัมพันธ์กับผู้อื่นที่จะก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างกัน ที่ทำให้พวกเขาสามารถลดอุปสรรคด้านพฤติกรรม เช่น การหลบเลี่ยงที่จะพบปะกับคนแปลกหน้า หรือการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ได้

1.2 สาร นอกจากประสิทธิภาพการสื่อสารจะเกิดจากองค์ประกอบภายในตัวผู้สื่อสารและบุคคลต่างวัฒนธรรมที่เป็นคู่สื่อสารแล้ว ประสิทธิภาพของการสื่อสารต่างวัฒนธรรมยังได้ให้ความสำคัญกับตัวสาร ไม่ว่าจะเป็นสารในวจนภาษาหรืออวจนภาษา โดยการทำให้อาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพได้ จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในการให้ความหมายและตีความต่างๆ ที่จะต้องคำนึงว่า ความหมายของสารไม่ได้อยู่ที่ตัวสารหรือภาษาโดยตัวมันเอง ดังเช่น ซึ่งสารในการสื่อสารระหว่างครอบครัวชาวไทยกับคนอื่นนั้นในบางคำมีความหมายที่แตกต่างกันไป เช่น คำว่า ดีห้าในภาษาที่ครอบครัวชาวไทยจะใช้ จะหมายถึง ห้าโมงเย็น หรือการเรียกสิ่งของต่างๆ ที่เป็นโลหะว่าเหล็ก เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการควรมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ด้วยการคำนึงถึงความแตกต่างในการให้ความหมายของพวกเขา ทำให้ในปัจจุบันปัญหานี้ไม่ได้สร้างปัญหาให้แก่พวกเขาแต่อย่างใด

2. พฤติกรรมที่นำไปสู่ประสิทธิภาพทางการสื่อสาร พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่ประสิทธิภาพของการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม เป็นพฤติกรรมประเภทที่ Jack Gibbs เรียกว่า “พฤติกรรมเชิงสนับสนุนกัน” (supportive behaviors) ในงานวิจัยนี้ได้แก่ การแสดงอย่างจริงใจตามธรรมชาติ (spontaneity) โดยผู้ที่เป็นคู่สื่อสารกับครอบครัวไทยมีการแสดงความจริงใจในขณะที่ทำการสื่อสารกัน ทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจขึ้น นอกจากนั้นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) ก็เป็นวิธีการหนึ่งพบในการวิจัยนี้ การเอาใจเขามาใส่ใจเรานี้เป็นการแสดงบทบาทของการเป็นบุคคลต่างวัฒนธรรมในฐานะคู่สื่อสาร ซึ่งจะต้องตระหนักและวิเคราะห์

ตัวตนของคู่สื่อสารในระดับต่างๆ รวมถึงเช่นเดียวกับที่เราวิเคราะห์ตัวเราเอง และเป็นการยอมรับความแตกต่างของคนอื่น รวมทั้งการช่วยสนับสนุนให้คนที่มาจากต่างวัฒนธรรม ลดความตระหนักทางวัฒนธรรมและสามารถปรับตัวใหม่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งพบว่าบุคคลที่เป็นคู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทในขณะที่พวกเขาทำการสื่อสารกันกับชาวไทจะมีการพิจารณาก่อนเสมอว่าหากตนเองเป็นชาวไทจะรู้สึกเช่นไร ชอบหรือไม่ชอบอย่างไร โดยเฉพาะอาจารย์ที่สอนที่โรงเรียนจะใส่ใจในเรื่องความรู้สึกมากเป็นพิเศษ ซึ่งการที่คู่สื่อสารของครอบครัวชาวไทมีการเอาใจเขามาใส่ใจในใจเรายู่ตลอดเวลา ทำให้ช่วยลดความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นปมด้อยในขณะที่ทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารให้เกิดขึ้น

นอกจากนั้นยังเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปูและปลาสามารถปรับตัวเมื่อต้องอยู่ที่โรงเรียนได้เป็นอย่างดีนั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน (equality) โดยเป็นความพยายามที่จะให้ปูและปลาได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกับเด็กคนอื่นทั่วไป หรือในบางครั้งได้รับการเอาใจใส่มากเป็นพิเศษกว่าโกคนอื่น เช่น การส่งเสริมในเรื่องการแสดงออก การส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขันต่างๆ เป็นต้น

การแสดงออกที่อาศัยความรู้สึกและการแสดงออกต่างๆ ในทางบวกจากเจ้าของวัฒนธรรม รวมทั้งการแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเป็นมิตรต่อกันนี้ ส่งผลให้การสื่อสารต่างวัฒนธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น การแสดงถึงความรัก ความใส่ใจ (mindfulness) ความไหวพริบ (sensitivity) และการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) ฯลฯ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารด้านความคิดและความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

3. ในการพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารต่างวัฒนธรรมนั้น แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้กล่าวไว้ว่า สามารถเริ่มต้นจากการเรียนรู้ใน 2 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning) และการฝึกอบรม (training) ซึ่งเช่นเดียวกับผลการวิจัยที่ประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างครอบครัวชาวไทกับผู้ที่เป็นคู่สื่อสารเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ใน 2 รูปแบบนี้ โดยที่เป็นการพยายามที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกันอยู่ตลอดเวลา ดังนี้

- การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning) การเรียนรู้ด้วยตัวเองนี้ Gudykunst มีความเชื่อว่า ความไม่แน่ใจ (uncertainty) และความคลุมเครือในการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้ที่ประสบกับปัญหาความไม่แน่ใจหรือคลุมเครือในขณะที่ทำการสื่อสาร และผู้ที่เป็นคู่สื่อสารก็มีความคลุมเครือเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตัวเองของทั้งครอบครัวชาวไทและบุคคลแวดล้อม

การเรียนรู้ด้วยตัวเอง ของครอบครัวชาวไครครอบครัวนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆจากคู่มือ หนังสือ นิตยสาร หรือการเปิดรับสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ ที่เป็นการพยายามแก้ไขปัญหาค้นคว้าการใช้สื่อประเภทต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้เรียนรู้นี้เป็นทั้งข้อมูลวัฒนธรรมโดยกว้าง (general culture) เช่น รูปแบบการแต่งกาย รูปแบบการสนทนา หรือเป็นข้อมูลวัฒนธรรมโดยเฉพาะ (specific culture) เช่น การแต่งกายตามแบบสมัยนิยม เช่นการคิดผมหยิกเป็นลอนตามแฟชั่น ที่ปู่ปลาได้รับการเรียนรู้ด้วยตัวเองจากสื่อโทรทัศน์ที่ตนเองได้ดู รวมทั้งการเรียนรู้จากการสังเกตขณะมีปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารกับคนในวัฒนธรรม/สังคม

- การฝึกอบรม (training) การฝึกอบรมเป็นการเรียนรู้ภาษาและ/หรือวัฒนธรรมต่างๆจากหน่วยงานหรือองค์กรที่จะช่วยให้เกิดความสามารถด้านความรู้และความคิด ซึ่งในงานวิจัยนี้มีการใช้การฝึกอบรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนี้ โดยองค์กรหลักที่มีบทบาทในการฝึกอบรมนั้นคือการฝึกอบรมจากโรงเรียนที่เป็นการบริการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครอบครัวชาวไครครอบครัวนี้

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว จากการวิจัยยังพบว่าประสิทธิภาพทางการสื่อสารระหว่างครอบครัวชาวไครครอบครัวนี้กับบุคคลต่างวัฒนธรรมที่เป็นคู่สื่อสารนั้น ประสบผลสำเร็จด้วยการใช้สื่อบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลในการปรับตัวของพวกเขาเป็นอย่างมาก ดังนั้นจะเห็นได้จากการวิจัยว่า การเรียนรู้การอยู่ร่วมกับสังคมใหม่หรือความรู้ในด้านต่างๆ พวกเขาได้รับอิทธิพลมาจากสื่อบุคคลทั้งจาก อาจารย์ไพบูลย์ คุณสุคตสวาทดี อาจารย์และเพื่อนที่โรงเรียน โดยเฉพาะอาจารย์ไพบูลย์ที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวชาวไครครอบครัวนี้อย่างมาก ซึ่งถือได้ว่าอาจารย์ไพบูลย์เป็นสื่อบุคคลที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากที่ที่พวกเขาเคยอยู่ ดังเช่นที่ Roger และ Meynen ได้กล่าวไว้ในเรื่องของสื่อบุคคลว่า สื่อบุคคล เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ส่วนที่ 3 การสื่อสารที่แสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ของครอบครัวชาวไคร

ลักษณะความเป็นชาติพันธุ์ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการรับรู้ตนเองที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารกับคนแปลกหน้า การที่ครอบครัวชาวไครให้คำจำกัดความความเป็น “ชาวไคร” ของตนเองก็ด้วยการมองเห็นที่อยู่อาศัยที่พวกเขาอาศัยอยู่ รวมทั้งได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ

ขัดเกลาทางสังคมในกลุ่มชาติกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นพวกเขาก็จะเริ่มรู้สึกเป็นสมาชิกของกลุ่มชนเผ่าชาติไทยโดยใช้ลักษณะของกลุ่ม เช่น สีผิว ภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม ฯลฯ เป็นตัวแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างเขากับผู้อื่น เป็นการจัดตนเองให้เป็นสมาชิกภายในกลุ่ม และจัดคนอื่นไม่ให้เป็นสมาชิกภายในกลุ่ม และการที่พวกเขามี ภาษา วัฒนธรรม และแนวคิดแตกต่างไปจากสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมไทย ทำให้เมื่อพวกเขาย้ายมาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายกที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรมและแนวคิดนั้น พวกเขาจึงต้องพยายามปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดจุดสมดุล และไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งในกรณีนี้ ซึ่งการปรับตัวของกลุ่มครอบครัวชาติครอบครัวเป็นไปในลักษณะของการปรับรับวัฒนธรรม (Acculturation) ของตนเองให้เข้ากับวัฒนธรรมหลัก ที่กลุ่มคนที่เป็นชนกลุ่มน้อยเป็นฝ่ายปรับวัฒนธรรมของตนให้เข้ากับวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่ในสังคมเมือง

แต่อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่า ปู่ จะสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในลักษณะของการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) เห็นได้ชัดเจนจากการได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนในสังคมแม้จะมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันออกไปก็ตาม โดยเฉพาะปู่ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น รวมทั้งใช้ความสามารถเฉพาะเพื่อให้เกิดการยอมรับจนปัจจุบันสามารถแสดงบทบาทความเป็นผู้นำได้

การแสดงออกของสัญลักษณ์ ต่างๆผ่านการสื่อสารของกลุ่มชาติกลุ่มนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงของความเป็นชนเผ่าของตนเองออกมา ทั้งที่เป็นอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลและอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม ที่พวกเขาได้มีการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษาที่สื่อให้บุคคลอื่นเห็นได้ว่าพวกเขามีความแตกต่างออกไป และตัวของเขาเองก็รับรู้ได้เข้าใจว่าเป็นการแสดงออกซึ่งสื่อถึงความป็นชาติพันธุ์ชาติไทยของตนเอง ตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ซึ่งมีรากฐานมาจากความคิดที่ว่า มนุษย์มีลักษณะที่ตื่นตัวอยู่เสมอ (active) การกระทำและอัตตะของมนุษย์เกิดขึ้นจากกระบวนการที่ต่อเนื่องทางสังคม โดยมีการกระทำระหว่างกันของบุคคล (การปฏิสัมพันธ์) ผ่านการให้ความหมาย (Meaning) โดยใช้สัญลักษณ์ (symbol) แก่สิ่งต่างๆ หรือการนิยามสถานการณ์ (definition of situation) ซึ่งสัญลักษณ์ (symbol) นี้เป็นตัวสื่อความหมายที่มนุษย์ใช้กันนั้น จะมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายร่วมภายในสังคม เช่น ภาษาเป็นกลุ่มของสัญลักษณ์ที่มีความหมายร่วมในสังคม (shared meaning) คือ เป็นสิ่งที่คนในสังคมเดียวกันสามารถรับรู้และเข้าใจตรงกันได้ นอกจากภาษาที่เป็นวจนภาษาแล้ว สัญลักษณ์ที่เป็นตัวสื่อความหมายที่มนุษย์ใช้กันนั้นยังรวมถึงอวจนภาษาคือ การแสดงออกทางด้านร่างกาย สีหน้า หรือการกระทำ เป็นต้น ซึ่งครอบครัวชาติครอบครัวนี้ก็เช่นเดียวกัน การใช้สัญลักษณ์ต่างๆของพวกเขา ไม่ว่าจะเป็นวจนภาษาหรืออวจนภาษา มีการ

แสดงออกให้เห็นถึงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ทั้งที่เป็นอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

1. อัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล

อัตลักษณ์ทางเชื้อชาติ

เป็นอัตลักษณ์ที่แสดงความเป็นเชื้อชาติและถิ่นกำเนิดเดิมของตนเอง ในด้านเชื้อชาติที่บ่งบอกว่าพวกเขาเป็นชาติพันธุ์ชาไหน พวกเขามีการแสดงออกอย่างเปิดเผยแก่บุคคลที่ตนเองมีความคุ้นเคยสนิทสนมและรู้สึกไว้ใจด้วยการแสดงผ่านวัจนภาษาที่พบจากการวิจัยคือการแสดงผ่านภาพวาดที่บ่งบอกความเป็นตนเองที่ปูเขียนการ์ดอวยพรวันเกิดให้โดยวาดรูปแทนตัวเองให้มีลักษณะผมหยิกที่เป็นเอกลักษณ์ของตนแก่เพื่อนสนิทที่ตนเองรู้สึกไว้ใจ และเมื่อพวกเขาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเป็นกลุ่มร่วมแสดงพวกเขาจะกล้าเผยความเป็นตัวตนของตนเองออกมาแก่บุคคลแปลกหน้าด้วยเช่นกัน ซึ่งเนื่องจากผู้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันที่มีความรู้สึกผูกพันกันทั้งทางสายเลือดและทางวัฒนธรรม ความผูกพันนี้จะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(อมรา พงศาพิชญ์, 2538) เช่นเดียวกับครอบครัวชาโกลรอบครัวนี้ โดยที่ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะปรากฏเด่นชัดมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและลักษณะการอยู่ร่วมกันของแต่ละกลุ่ม ในอำเภอเล็กๆตามต่างจังหวัดจะพบว่าผู้คนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ สามารถรวมตัวกันได้ และมีวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่ม ซึ่งเรียกว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แต่ในสังคมเมืองเช่น กทม. ลักษณะการตั้งบ้านเรือนและสภาพการทำงานทำให้บางกลุ่มชาติพันธุ์ที่เพิ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาไม่สามารถแสดงลักษณะเฉพาะของตนเองออกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ค่อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าชาโกลกลุ่มนี้ที่มาอาศัยอยู่เพียงจำนวน 4 คน ไม่ได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ดังนั้นจึงพยายามไม่แสดงตัวตนของตนเองออกมา แต่เมื่อได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่และในลักษณะที่ต้องแสดงออกอย่างเป็นทางการพวกเขาจะกล้าแสดงออกมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม จากลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างไปจากคนในสังคมส่วนใหญ่ ทำให้พวกเขามีการพยายามปิดบังอัตลักษณ์ทาง *รูปร่าง* ที่ตนเองคิดเอาว่าเป็นปมด้อยของเชื้อชาติของพวกเขาเอาไว้ ด้วยวิธีต่างๆ โดยเฉพาะคมกฤษและปูซึ่งถือว่าโตพอที่จะมีความรู้สึกถึงความ เป็นปมด้อยของตนเอง การปกปิดก็จะแสดงออกมาอย่างชัดเจน ได้แก่ การสวมหมวกหรือการโกนผม

ส่วนด้านลักษณะนิสัยและสติปัญญา ได้มีการแสดงอัตลักษณ์ทางด้านลักษณะนิสัยประจำเผ่าของตนเองออกมาผ่านการสื่อสารทั้งที่เป็นวจนภาษาและ อวจนภาษา โดยอัตลักษณ์ที่ดำรงอยู่และแสดงออกผ่านการสื่อสาร ได้แก่ อุปนิสัยที่ร่าเริง ยิ้มง่าย เขือกเขิน ใจดี พุดน้อย รับประทานอาหารมากและจะกินตลอดทั้งวัน และเชื่อฟังผู้ที่นับถืออย่างเคร่งครัด ส่วนอัตลักษณ์ที่ถูกกลืนไปเมื่อมาอยู่ในสังคมใหม่ ได้แก่ ลักษณะนิสัยในเรื่องตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม เกียจคร้านออกไปทำงาน ลักษณะนิสัยการไม่รู้จักอคตคอม ซึ่งเป็นการปรับรับวัฒนธรรม (Acculturation) ที่เกิดจากการที่กลุ่มคนที่เป็นชนกลุ่มน้อยเป็นฝ่ายปรับวัฒนธรรมของตนให้เข้ากับวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่ในสังคมเมือง ส่วนเรื่องระดับสติปัญญาที่ครอบครัวชาวไทครอบครัวนี้อาจแสดงออกอย่างเด่นชัดนั้น คือ ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอื่นได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงออกผ่านการสื่อสารกับผู้อื่น

อัตลักษณ์ทางถิ่นฐานหรือถิ่นกำเนิด

อัตลักษณ์ทางถิ่นฐานมีหลายระดับ ตั้งแต่ชุมชนเล็กๆ หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ไปจนถึงระดับภาค ระดับประเทศ และระดับทวีป แต่ความสำนึกในแต่ละระดับจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ซึ่งพวกเขาได้แสดงความรู้สึกระหนักถึงความแตกต่างของถิ่นกำเนิดเดิมของตนกับสถานที่ที่มาอยู่ใหม่ โดยแสดงออกถึงความเป็นคนต่างถิ่น ด้วยการสื่อสารบอกเล่าแก่บุคคลอื่นถึงลักษณะสถานที่ที่หมู่บ้านชาวกูในลักษณะภาคภูมิใจ รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมที่มีชีวิตที่อิงอยู่กับธรรมชาติรอบตัวที่แสดงออกถึงถิ่นกำเนิดเดิมของตนเอง

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมก่อให้เกิดอัตลักษณ์ ทำให้เราทราบความแตกต่างจากคนกลุ่มอื่นๆ ซึ่ง Edward Hall ได้แบ่งวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ทราบถึงความแตกต่างไว้ 10 กลุ่ม คือ

- 1.ระบบการสื่อสาร และภาษา
2. ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย
- 3.อาหารและนิสัยการบริโภค
4. เวลา และความสำนึก
5. การตอบแทนและการทักทาย

6. ความสัมพันธ์
7. ค่านิยมและบรรทัดฐาน
8. ความรู้สึกความเป็นตัวตน และระยะห่าง
9. การพัฒนาด้านจิตใจและการเรียนรู้
10. ความเชื่อและทัศนคติ

โดยที่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงชาติพันธุ์ชาวกอนั้น แสดงออกให้เห็นในด้าน ภาษาชาติไทย ลักษณะการแต่งกายที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ อาหารและนิสัยการบริโภค ความเชื่อและทัศนคติของเผ่าพันธุ์ชาวกอน รวมทั้งภูมิปัญญา ซึ่งอัตลักษณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นผ่านการสื่อสาร แต่ได้รับการปรับรับเอาวัฒนธรรมหลักเข้าไปบ้างหรือเป็นกระบวนการปรับรับวัฒนธรรม (Acculturation)

หากแบ่งประเภทการผสมผสานของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ตามการแบ่งของ Chris Basker ที่แบ่งประเภทการผสมผสานของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไว้ 6 รูปแบบ ที่ได้แก่

- อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สองแบบอยู่เคียงคู่กันแต่แยกกันเด่นชัด
- อัตลักษณ์สองแบบอยู่ควบคู่กัน มีการผสมผสานในระดับหนึ่ง แต่ยังมีได้ถึงกับผสมผสานกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ขึ้นกับสถานการณ์ที่เขาจะเลือกนิยามตนเป็นแบบไหน
- อัตลักษณ์สองแบบผสมผสานกันมากยิ่งขึ้น ถือเป็นการผสมที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์แบบใหม่ขึ้นมา
- อัตลักษณ์แบบหนึ่ง ๆ จะสามารถดำรงลักษณะเด่นอยู่ได้ในต่างวัฒนธรรม เป็นการนิยาม อัตลักษณ์ตนเองในเชิงสาร์ตตะนิยาม
- อัตลักษณ์แบบหนึ่งแข็งแกร่งมากและมีพลังดูดกลืนสูงสามารถข่มอัตลักษณ์และวัฒนธรรมอย่างอื่น คือสร้างความเหมือนและกลบความต่างได้
- การไม่ยอมถูกผูกติดอยู่กับอัตลักษณ์ใด ๆ อย่างตายตัว สามารถนิยามตนเองในลักษณะที่เลื่อนไหลมาก ๆ ได้

จะพบว่าครอบครัวชาโกลครอบครัวนี้มีการผสมผสานอัตลักษณ์ แบบอัตลักษณ์สองแบบอยู่ควบคู่กัน กล่าวคือ มีการผสมผสานในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ได้ผสมผสานกันมากจนกลายเป็นวัฒนธรรมเดียวกัน หรือกลายเป็นวัฒนธรรมแบบใหม่ ทั้งนี้ขึ้นกับสถานการณ์ที่เขาจะเลือกนิยามตนเป็นแบบไหน ดังจะเห็นได้ชัดเจนว่า ในขณะที่พวกเขาอยู่กับบุคคลที่คุ้นเคยหรือไว้วางใจ พวกเขาก็สามารถดึงเอกลักษณ์ความเป็นชาโกลออกมาแสดงได้อย่างไม่ปิดบัง เช่น การที่คนกฤษสามารถบอกภาษาแก่นิสิตได้อย่างภาคภูมิใจ หรือการที่ปู่สื่อสารผ่านการวาดภาพตนเองให้ออกมาเป็นภาพชาโกล ที่ถือได้ว่าพวกเขาได้ให้นิยามตนเองในขณะนั้นว่าเป็นชาติพันธุ์ชาโกล

การเลือกนิยามตนเองว่าเป็นแบบไหนนั้น เป็นไปตามคุณสมบัติของอัตลักษณ์ที่สำคัญ คือ อัตลักษณ์มีหลายมิติ (Dimension) และมีพลวัต (Dinamic) โดยอาจเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ แนวคิดของ C.Keynes ที่ว่า สมาชิกของกลุ่ม ๆ หนึ่งอาจแสดงอัตลักษณ์อันใดอันหนึ่งออกมาภายใต้สภาพการณ์หนึ่ง ๆ เมื่อต้องแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากร เช่น ลูกคนจีนในประเทศไทยอาจแสดงตัวเป็น “คนจีน” เมื่อเวลาไปสัมภาษณ์งานตามห้างร้านต่าง ๆ แต่เมื่อไปสอบชิงทุนแข่งขันไปเรียนต่อต่างประเทศกับคนชาติอื่น ๆ ในเอเชียเขาอาจแสดงตัวเป็น “คนไทย” เช่นเดียวกับครอบครัวชาโกลที่อัตลักษณ์ของพวกเขาสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ในแต่ละสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น ในขณะที่เขามีการร่วมแสดงในลักษณะที่เป็นทางการและพวกเขา รู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากคนอื่น รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนจากการแสดงความแตกต่างของตนเองนี้ พวกเขา ก็จะแสดงความเป็นชาโกลของตนเองออกมาอย่างเปิดเผย ทั้งการสวมใส่ชุดประจำเผ่า การร้องรำทำเพลง แสดงท่าทางต่างๆตามแบบชาโกล โดยแสดงอย่างไม่ชัดเจน ซึ่งต่างจากสภาพการณ์ทั่วไปในการใช้ชีวิตปกติประจำวันที่พวกเขาพยายามที่จะปิดบังความเป็นชาโกลของตนเอง แต่จะภูมิใจมากกว่าที่จะแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองเป็นคนไทยเต็มตัว เช่น การภาคภูมิใจที่มีบัตรประจำตัวประชาชน มีใบขับขี่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ภูมิหลังของกลุ่มสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การมีภูมิหลังที่แตกต่างออกไปของแต่ละคนนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมมีความแตกต่างกันตามไปด้วย ดังนั้น วิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงต้องต้องมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของแต่ละคนด้วยเช่นกัน

2. งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องเกิดจากกระบวนการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันของบุคคลคู่สื่อสาร ดังนั้น เมื่อต้องพัฒนาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม จึงควรให้ความสำคัญกับคู่สื่อสารทั้งสองฝ่าย

3. อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยเป็นสิ่งที่แสดงออกตามสถานการณ์ การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมหลัก ดังนั้น การจะธำรงรักษาอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ไว้ได้ บุคคลคู่สื่อสารจึงต้องให้คุณค่าและความสำคัญกับวัฒนธรรมย่อยของชนกลุ่มน้อยเหล่านั้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงกลุ่มชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งในสังคมไทย ยังมีชนกลุ่มน้อยอีกเป็นจำนวนมากที่เป็นกลุ่มคนที่ค่อยมีโอกาสเช่นเดียวกับกลุ่มชนเผ่าชาวกะเหรี่ยง ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาถึงชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆที่มีความจำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานออกมา เช่น กลุ่มชาวเขาเผ่าต่างๆ เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการย้ายถิ่นฐานของกลุ่มชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในบริบทแวดล้อมแบบชุมชนเมืองเท่านั้น ซึ่งจากการสอบถามครอบครัวชาวกะเหรี่ยงพบว่า ยังมีกลุ่มชาวกะเหรี่ยงที่ได้อพยพมาประกอบอาชีพอย่างถาวรในกรุงเทพมหานคร จึงควรศึกษากลุ่มชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงในบริบทสังคมเมืองด้วยในอนาคต

3. การศึกษาในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการพิจารณาเป็นเวลานานเพื่อให้ทราบถึงความเป็นตัวตนของกลุ่มที่ต้องการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้น หากผู้วิจัยจะทำการวิจัยในเรื่องอัตลักษณ์ในครั้งต่อไปควรกำหนดระยะเวลาศึกษาให้ยาวมากขึ้น หรืออาจเน้นศึกษาที่เรื่องการแสดงอัตลักษณ์เพียงประการเดียว